

Voorjaarsnota 2017

Ook in 2017 gaan we verder met de uitvoering van het coalitieakkoord 'Veranderende samenleving, vernieuwd bestuur'. Deze voorjaarsnota is anders dan voorgaande jaren. In deze Voorjaarsnota geven we aan hoe het gaat met de activiteiten die we in de begroting 2017 hebben benoemd. Dat is anders dan in eerdere voorjaarsnota's waarbij we alleen de afwijkingen rapporteerden. Wat wel gebleven is in de voorjaarsnota is de vooruitblik naar 2018 met de begrotingsuitgangspunten en de investeringslijst voor 2018.

Stand van zaken 2017

In de voorjaarsnota kunt u per activiteit uit de begroting zien hoe het gaat met de Kwaliteit, Tijd en Geld.

Groene vakjes geven aan dat we op schema liggen, oranje vakjes geven aan dat enige aandacht noodzakelijk is en rode vakjes geven aan dat het niet gaat zoals verwacht. Grijs vakjes tenslotte geven aan dat het onderwerp niet van toepassing is.

In financiële zin laat de voorjaarsnota een voordeel zien van € 527.564.

We stellen voor dit voordeel te bestemmen voor de invoeringskosten van de omgevingswet.

Meerjarig heeft de voorjaarsnota een licht negatief effect. Het sluitende meerjarenperspectief blijft echter in beeld en we zien geen reden om nu extra maatregelen voor te bereiden. Het meerjarenperspectief ziet er na deze voorjaarsnota als volgt uit.

Bedragen x € 1.000	2017	2018	2019	2020
Stand na najaarsnota 2016	320	40	36	-55
Voorjaarsnota 2017	528	-41	-23	-4
Stand na voorjaarsnota 2017	848	-1	13	-59

Voortuitblik 2018

De voorjaarsnota bevat ook twee onderdelen die vooruitblikken op 2018. Een hoofdstuk met begrotingsuitgangspunten en een hoofdstuk met de investeringswensen en wensen voor nieuw beleid in 2018.

Burgemeester en wethouders van Berkelland.

INHOUDSOPGAVE

Voorjaarsnota 2017.....	1
Inhoudsopgave.....	3
Ontwikkelprogramma Veranderende samenleving, vernieuwd bestuur.....	4
Ontwikkelprogramma Demografische ontwikkelingen	7
Ontwikkelprogramma Plattelandsontwikkeling.....	12
Ontwikkelprogramma Decentralisaties en transitie.....	21
Ontwikkelprogramma Economie en werkgelegenheid	27
Ontwikkelprogramma Energie en duurzaamheid	38
Cultuur	45
Sport.....	50
Recreatie en toerisme	57
Wonen.....	62
Leefomgeving.....	68
Integrale veiligheid.....	76
Doorlopende overige taken	80
Financiën	86
Vooruitblik 2018.....	91
Investeringslijst	94

ONTWIKKELPROGRAMMA VERANDERENDE SAMENLEVING, VERNIEUWD BESTUUR

"Inwoners doen naar vermogen en vanuit hun eigen kracht mee in de samenleving"

Algemeen

Speerpunten

Dienstbaarheid

- Initiatiefnemers zijn tevreden over de uitvoering van regels bij de uitvoering van hun projecten.
- Inwoners zijn tevreden over het meedenken van de gemeente bij hun initiatieven en vragen.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Bij alle projecten evalueren we onze rol (houding en gedrag) met behulp van de Participatiemonitor.

De teams leren via de Participatiemonitor van ervaringen uit en bij projectinitiatieven.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

Kwaliteit

We staan voortdurend stil bij onze houding en gedrag in onze activiteiten met de samenleving, **om te leren en aan te sluiten op wat er leeft bij onze inwoners.** De 'Participatiemonitor' kan ons hierbij van dienst zijn. Het instrument bleek echter technisch nog niet vlekkeloos te lopen. Het instrument is inmiddels aangepast en de komende periode zal het instrument opnieuw ingezet en geëvalueerd worden.

Tijd

Geld

2. Gemeentelijke projecten pakken we samen met inwoners, bedrijven en organisaties op

Gemeentelijke projecten zijn onder meer: het bestemmingsplan Buitengebied (programmalijs plattelandsontwikkeling), de Omgevingswet (programmalijs leefomgeving), Energie Uitvoeringsprogramma (ontwikkelprogramma Energie en Duurzaamheid), Revitalisering Centra (ontwikkelprogramma Economie en Werkgelegenheid).

Portefeuillehouder: Han Boer, Joke Pot, Joost van Oostrum, Marijke van Haaren, Patricia Hoytink- Roubos

Kwaliteit

Tijd

Geld

3. Met samenleving, college, raad en de gemeentelijke organisatie in contact over de nieuwe rol van de gemeente in de veranderende samenleving.

O.a. door dialooggesprekken, via de contactfunctionarissen, social media, Voormekaar teams, inloopuren, bedrijfsbezoeken. We organiseren leer-netwerk en kennis bijeenkomsten met partners in de samenleving zoals bijvoorbeeld de BerkelLanddag.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

Kwaliteit

Afgelopen periode zijn alle teams (door wethouder, programmamanager en communicatieadviseur) bezocht en is gesproken over hun ervaringen, dilemma's, leer- en succesmomenten met de werkwijze in het licht van Veranderende Samenleving Vernieuwd Bestuur (VSVB). De komende periode wordt samen met college, o.a. via het bezoek aan de kernen, extra aandacht gegeven aan VSVB.

Tijd

Geld

Speerpunten

Samenwerking

- Inwoners waarderen de wijze waarop de gemeente samenwerking zoekt en inwoners betreft in 2018 met een 6,5 (Burgerpeiling waar staat je gemeente, 2016: 6,2, landelijk gemiddelde 2016: 6,1).
- De gemeente doet - waar nodig - actief mee met initiatieven en projecten die inwoners belangrijk vinden.
- De aanpak van gemeente brede vraagstukken doen we samen in een transparant proces.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. We gaan de dialoog met inwoners en maatschappelijke organisaties aan. In beeldvormende vergaderingen voert de gemeenteraad de dialoog met inwoners en organisaties.

De dialoog aangaan met de samenleving over initiatieven gericht op het ontwikkelen van nieuwe vormen van eigenaarschap en samen-redzaamheid. Voorbeelden van dit proces collegebreed zijn de gebiedsagenda's van de kernen en innovatief wegbeheer.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

Kwaliteit

Op 12 mei heeft een delegatie van Berkellanders vanuit dorpsorganisaties, huurdersverenigingen, woningcorporatie, welzijnsraad, seniorenraad etc. samen met een drietal collegeleden enkele initiatieven / projecten in Oost-Groningen en Oost-Drenthe bezocht om van te leren of inspiratie van op te doen. Het betroffen (bewoners)projecten op het gebied van leegstand/herstructurering en zorg die zijn gestart als gevolg van demografische ontwikkelingen.

Tijd

Geld

2. Experimenteren met voorbeeldprojecten, deze evalueren, learning by doing.

We gaan niet zelf projecten bedenken, maar sluiten aan op wat er op dat moment speelt. De doelen van initiatiefnemers en hun proces en tempo zijn daarbij leidend.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

☐ Kwaliteit

☐ Tijd

☐ Geld

3. We organiseren of faciliteren bijeenkomsten voor dialoog met de samenleving.

In 2017 zijn dat bijvoorbeeld:

- Verdieping op burgerinitiatieven (bv. onderzoeken “goudApot”)
- Dialoog met zorgpartners over passende woonoplossingen voor mensen met een zorgvraag.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

☐ Kwaliteit

☐ Tijd

☐ Geld

Wat mag het kosten?

Exploitatie						
Lasten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Totaal lasten Veranderde samenleving, vernieuwd bestuur	-50	0	-50	-50	0	0
Resultaat	-50	0	-50	-50	0	0

ONTWIKKELPROGRAMMA DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN

"Vitale en leefbare kernen in Berkelland"

Algemeen

Speerpunten

Bewustwording en erkenning van de effecten van de demografische ontwikkelingen

- De cijfers en mogelijke effecten van de demografische ontwikkelingen in Berkelland zijn per thema in beeld en worden actief naar buiten gebracht;
- Er is afstemming over de gevolgen van de demografische ontwikkelingen op verschillende beleidsterreinen binnen de gemeente.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. We zorgen voor actuele cijfers over de bevolkingsprognose van Berkelland en analyseren per thema de gevolgen van de demografische ontwikkelingen

De cijfers worden periodiek geactualiseerd door ABF / CBS / Provincie Gelderland.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

Kwaliteit

in juni 2017 zal een nieuwe voortgangsrapportage demografische ontwikkelingen in de raad komen. Hierin staan de laatste actuele cijfers over de bevolkingsprognose en worden vele thema's die te maken krijgen met de gevolgen van de demografische ontwikkelingen belicht.

Tijd

Geld

2. We verbinden verschillende beleidsterreinen op onderwijs-arbeidsmarkt en wonen-zorg met als doel afstemming over gevolgen van de demografische ontwikkelingen.

Zo krijgen we afstemming over de gevolgen van de demografische ontwikkelingen. We organiseren onder meer bijeenkomsten om ervaring en kennis te delen. Zo ontstaat samenhang tussen de beleidsterreinen.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

Kwaliteit

Tijd

Geld

3. We sluiten aan bij actuele projecten en onderzoeken over de demografische ontwikkelingen in de Achterhoek, om zo ook als regio de leefbaarheid te vergroten

Denk hierbij aan projecten die spelen in de Achterhoek Agenda 2020, zoals het Algemeen Woon en Leefbaarheidsonderzoek.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

☒ **Kwaliteit**

☐ **Tijd**

☐ **Geld**

Speerpunten

De kansen die de demografische ontwikkelingen biedt worden actief en integraal opgepakt

- De ontwikkelagenda's van de kernen zijn actief opgepakt;
- Er is een raadswerkagenda demografische ontwikkelingen;
- We benutten oplossingen om de leefbaarheid in kernen en buitengebied te behouden;
- Dorpsorganisaties nemen in (dorps-)visies de effecten van krimp mee.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Samen met inwoners, ondernemers en organisaties maken we de ontwikkelagenda's van de grote kernen concreet.

De integrale ontwikkelagenda is een dynamische agenda waarin de belangrijkste gebiedsopgaven, keuzes en prioritaire projecten voor de vier grote kernen staan.

Startdatum: 25-07-2016

0%

☒ **Kwaliteit**

☒ **Tijd**

☒ **Geld**

2. In Beltrum starten we samen met inwoners en andere partijen een pilot om een vastgoedstrategie in relatie tot wonen voor de hele kern te ontwikkelen.

Deze vastgoedstrategie zal ook daadwerkelijk tot uitvoering worden gebracht. Het is een project in het kader van Achterhoek 2020.

☒ **Kwaliteit**

In november 2016 is de Pilot Beltrum gestart. De afgelopen maanden hebben inwoners, gemeente en corporatie onder leiding van adviesbureau KAW verder onderzoek gedaan naar de behoefte van inwoners uit Beltrum op de woningmarkt nu en in de toekomst.

Er is onder meer een enquête gehouden onder alle Beltrumenaren van 18 jaar en ouder. Belangrijkste uitkomsten van zowel de enquête als het dataonderzoek zijn:

- Grote verhuiscens onder jongeren, maar vraag en aanbod in de koopmarkt matchen niet
- Doorstroming is noodzakelijk, (bijv. ouderen naar kleinere woningen) er is nu te weinig koop in Beltrum om aan de vraag te voldoen
- Ouderen zijn kritisch op het moment dat zij kleiner willen wonen, de (latente) verhuiscens wordt daardoor vaak niet uitgevoerd.
- Wensen voor aanpassingen aan woningen zitten zowel in het levensloopbestendig maken als verduurzaming.

Naar aanleiding van de enquête en het data onderzoek is er tijdens een grootschalige bijeenkomst in de kerk (200 mensen) gesproken over deze knelpunten om bewustwording bij de inwoners op gang te brengen dat zij onderdeel zijn van deze knelpunten. Vervolg was Het Woonfestival dat afgelopen weekend is gehouden waar mensen meer informatie konden ophalen als zij een verhuis- of verbouwcens hadden

De Pilot Beltrum leert ons dat een onderzoek, samen met inwoners, op kernniveau helpt om de echte knelpunten op de woningmarkt nu en in de toekomst boven tafel te krijgen. Hierdoor kunnen de juiste projecten opgezet worden, die zorgen voor behoud van een evenwichtige woningmarkt in een kern als Beltrum.

De Pilot Beltrum is daarom een zinvol proces om ook in andere (kleine) kernen te doorlopen. Na de zomer (2017) zal een proces in gang gezet worden om ook alle andere kleine kernen, die dit wensen, de mogelijkheid te bieden ook een soortgelijk proces zoals in Beltrum te doorlopen. Zo zal ook voor deze kernen inzichtelijk worden gemaakt waar hun behoefte nu en in toekomst voor nieuwbouw en bestaande bouw in het dorp is.

Tijd

De Pilot Beltrum wordt naar verwachting in juni 2017 afgerond.

Geld

3. We maken een raadswerkagenda demografische ontwikkelingen en voeren deze uit.

We geven de raadswerkagenda vorm door verder te bouwen op de kennisconferentie demografische ontwikkelingen. Dit doen we onder meer via (kleine) bijeenkomsten.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

Kwaliteit

Opstellen van een raadsagenda demografie is nog niet gestart, dit in afwachting van de keuze van de gemeenteraad om een raadwerkgroep hiervoor op te starten.

Tijd

Geld

n.v.t.

4. De komende twee jaar ligt het accent in ondersteuning van activiteiten op de terreinen: daling ledenaantal verenigingen, arbeidsmarkt en langer zelfstandig thuis wonen.

We verbinden de verschillende beleidsterreinen zoals wonen, economie en scholen, om zo efficiënt mogelijk te sturen op kansen en mogelijkheden.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

5. We ondersteunen betrokkenen, vanuit (dorps-)organisaties, bedrijven en inwoners, in het zoeken naar oplossingen en sturingsmogelijkheden.

We helpen dorpsorganisaties, wanneer noodzakelijk, om in de (dorps-)visies de effecten van de krimp mee te nemen.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

 Kwaliteit

Tijdens de contacten met de samenleving pakken we onze rol als verbinder (intern en extern) actief op. We nemen daarbij problemen niet over maar faciliteren waar nodig met gemeentelijke kennis en contacten

 Tijd

De verbindende rol is blijvend en wordt gaandeweg verder uitgebouwd en ingevuld.

 Geld

In dit proces is een beperkt budget (handgeld) wenselijk om bepaalde initiatieven een start te kunnen laten maken.

Wat mag het kosten?

Het ontwikkelprogramma demografische ontwikkelingen heeft geen eigen budget. Voor onderzoek, overleg en communicatie voor de bewustwordingsontwikkelingen, kan gebruik gemaakt worden van het budget voor incidentele onderzoeken.

Financiële ontwikkelingen in de begroting

De begroting wordt beïnvloed door de krimp. Net als de krimp zelf zal deze ontwikkeling zich geleidelijk voordoen. Het is daarbij lastig om aan te geven of een stijging of een daling van een budget rechtstreeks het gevolg is van de demografische ontwikkelingen. Ook andere factoren kunnen een rol spelen. Als indicatie kunnen we aangeven dat onze algemene uitkering met het aantal inwoners en huishoudens van 2035 €2,8 miljoen lager zou kunnen zijn.

De Regio Achterhoek is aangemerkt als een krimpregio. Dit betekent dat de Regio ook geld van het Rijk krijgt om krimpvraagstukken op te lossen. Het gaat om ongeveer €1.000.000 per jaar (2016-2020).

Kosten Woningbouw

Er is rekening gehouden met een voorziening voor afwaardering van gemeentelijk bouwgronden. Wat de kosten zijn voor het opknappen of vervanging van verouderde (huur) woningen is op dit moment niet bekend. Wel is duidelijk dat het geld vanuit de grondexploitatie hier niet meer voor gebruikt kan worden nu er geen nieuwe woningen meer gebouwd worden.

De bestemmingsreserve herstructurering is ingesteld voor financiering van gemeentelijke opgave of voor cofinanciering van investeringen gericht op leefbare en vitale dorpen. De maximale omvang van deze reserve is €7 miljoen.

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

Het aantal aansluitingen zal de komende jaren dalen. Wel moeten dezelfde (investerings-)kosten gedragen worden door het lagere aantal aansluitingen. Los van andere ontwikkelingen zou hierdoor in 2040 het tarief met 10% omhoog moeten. In het nieuwe GRP (eind 2018 / begin 2019) worden alternatieven aangereikt om het tarief minder hard te laten stijgen.

Overige belastingen

Wat betreft de demografische ontwikkelingen verwachten wij geen stijging van de afvalstofheffing. Minder

inwoners zou ook tot minder afval en lager inzamel- en verwerkingskosten moeten leiden. Voor de OZB zal de belastingdruk bij het huidige beleid stijgen, omdat dezelfde opbrengst met minder gebouwen moet worden gerealiseerd.

ONTWIKKELPROGRAMMA PLATTELANDSONTWIKKELING

"Een vitaal en innovatief buitengebied in Berkelland"

Algemeen

Sloopfondsregeling

In januari 2016 is door de gemeenteraad de uitgangspuntennotitie bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016" vastgesteld. Onderdeel van de uitgangspuntennotitie was de Bovenplanse sloopbonusregeling. De raad heeft een amendement aangenomen dat bepaalt dat initiatiefnemers ook moeten kunnen kiezen voor het betalen van een vergoeding in een sloopfonds. Als de 'sloopfondsregeling' is vastgesteld kan de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied worden verbeterd door subsidie te verlenen voor het slopen van gebouwen. De ontstening in het buitengebied wordt zo gestimuleerd. We willen als startkapitaal €100.000 storten in het sloopfonds.

Speerpunten

(Agrarisch) ondernemen is basis voor een vitaal buitengebied

- Landbouwbedrijven produceren duurzaam;
- Landbouwbedrijven beschikken over de juiste vergunningen;
- Stoppende landbouwbedrijven beschikken over passende oplossingen voor sloop of hergebruik van leegstaand vastgoed;
- Nieuwe functies versterken de gebruiksmogelijkheden in het buitengebied.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. We organiseren netwerkbijeenkomsten zoals de BerkelLanddag voor bewustwording en kennisdelen over duurzame landbouw.

We stimuleren het gebruik maken van mogelijkheden uit:

- het Energie Uitvoeringsprogramma;
- kennisnetwerken zoals 'Kringloopboeren';

We bevorderen initiatieven zoals:

- Energie Marke Haarlose Veld (HOEduurzaam) voor onderzoek naar verbetering bodemstructuur door toepassen laagwaardige biomassa.

De Taskforce Buitengebied verkent door het leggen van verbindingen tussen partijen en vraagstukken mogelijke oplossingsrichtingen.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

De taskforce buitengebied heeft al een aantal bijeenkomsten gehad, daarnaast wordt de BerkelLanddag 2017 met het thema recreatie voorbereid. Ook is in het kader van het preventieproject voor agrariërs een erfbetredersbijeenkomst georganiseerd.

Tijd

Geld

2. We maken een nieuw bestemmingsplan Buitengebied dat zo veel mogelijk ruimte biedt aan duurzame ontwikkeling

In 2017 leggen we het "Voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016" ter inzage. Het nieuwe bestemmingsplan legt vooral de bestaande situatie in het buitengebied vast. Daarbij kent het Voorontwerp een regeling die voorkomen moet dat de uitstoot van stikstof vanuit het plangebied toeneemt. Wel kent het bestemmingsplan mogelijkheden om mee te werken aan nieuwe ontwikkelingen als deze passen binnen de randvoorwaarden die het voorontwerpbestemmingsplan stelt. Op deze manier kan de gemeente via het nieuwe bestemmingsplan flexibel inspelen op toekomstige plannen.
Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Tijd

Het Voorontwerp Bestemmingsplan Buitengebied 2016 ligt met ingang van 19 april tot en met 13 juni 2017 ter inzage. Gedurende deze periode kan er gereageerd worden op het bestemmingsplan. De gemeente voert vanaf april 2017 ook het zogenaamde Vooroverleg met verschillende instanties. De uitkomsten van het Vooroverleg en de inspraakreacties zullen in het 3e en 4e kwartaal van 2017 worden beoordeeld.

Geld

Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied wordt gemaakt door Bureau Pouderoyen in combinatie met Bureau TAUW, dat het Plan-MER ontwerpt. In 2015 is het werk gegund op basis van een offerte van € 74.230,- (excl. BTW). Het betrof hier het maken van een voorontwerp-bestemmingsplan en een bijbehorend ontwerp-Plan-MER. Volgens de aanvankelijke planning was het de bedoeling dat het voorontwerp-bestemmingsplan in eind 2015 kon worden aangeleverd op basis van het in maart 2015 vastgestelde Plan van Aanpak.

Gedurende het planproces is de behoefte ontstaan om de bureaus ook te betrekken bij bijeenkomsten over het bestemmingsplan, zoals met de gemeenteraad, provincie Gelderland en commissie MER. Ook zijn er - op verzoek van uw college en de gemeenteraad - aanvullende werkzaamheden verricht in verband met het op de verbeelding (plankaart) aangeven van landschapselementen. De extra kosten bedragen € 25.665,- (excl. BTW).

Verder is in de loop van het jaar 2016 duidelijk geworden, dat er aanvullend onderzoek moest worden verricht om aan te kunnen sluiten bij actuele inzichten vanuit jurisprudentie en wet- en regelgeving. Dit heeft geresulteerd in meerkosten van € 19.800,- (excl. BTW).

Bovenstaande kosten betreffen de fase van het aanleveren van het voorontwerp-bestemmingsplan en het ontwerp-Plan-MER. Hierna volgt de fase van het ontwerp-bestemmingsplan.

Naar verwachting zullen in het kader van de inspraakprocedure en het zogenaamde vooroverleg met diverse instanties aanpassingen volgen, die verwerkt moeten worden in het ontwerp-bestemmingsplan en/of het bijbehorende Plan-MER. De kosten die hiermee gemoeid zijn zullen tegen die tijd in beeld gebracht worden.

3. Het faciliteren van een sloopfonds

We volgen de ontwikkelingen van groeiende en stoppende bedrijven.

We verkennen de mogelijkheden om financiële instrumenten, zoals sloopfonds en bovenplanse verevening, in te zetten die verrommeling door niet meer gebruikte gebouwen tegengaan.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Voor het instellen van een sloopfonds is een structuurvisie noodzakelijk. Daarnaast moet er een uitvoeringsregeling en subsidieverordening worden opgesteld.

Deze documenten zijn in voorbereiding.

Tijd

De ontwerpstructuurvisie zal nog voor de zomer 2017 aan het college worden aangeboden.

Geld

4. Initiatiefnemers van nieuwe activiteiten in het buitengebied helpen bij de ontwikkeling hiervan.

We ondersteunen multifunctionele initiatieven in het buitengebied. Voor passende initiatieven voeren we ruimtelijke procedures.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Initiatiefnemers worden geïnformeerd over de mogelijkheden via 1 op 1-contacten en algemene voorlichting (bewustwording via bijvoorbeeld een Berkellanddag). Ook is informatie beschikbaar via factsheets die ook via de website kunnen worden benaderd. De mogelijkheden voor functieverandering worden verwerkt in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland.

Tijd

Voortgang qua tijd is op dit onderwerp niet goed te meten omdat contacten vaak een informeel karakter hebben (informatieverschaffing) en niet altijd leiden tot een concreet initiatief.

Geld

Informatieverschaffing is een onderdeel van de lopende werkzaamheden van onder meer de Teams dienstverlening omgeving en de Gebiedsteams.

Speerpunten

Het platteland blijft sociaal vitaal

- Nieuwe vormen van samenwerking zijn tot stand gekomen;
- Inwoners van de kleine kernen weten wat voor hun dorp belangrijk is en wat zij daarvoor gaan doen;
- Inwoners komen met initiatieven om de leefbaarheid te bevorderen.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Een jaarlijkse netwerkbijeenkomst van dorpsorganisaties.

We faciliteren leer-netwerken om nieuwe vormen van samenwerking en kennisoverdracht te bevorderen. We onderhouden actief contacten met dorpsorganisaties onder andere over de realisatie van hun uitvoeringsprogramma's.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Er is jaarlijks een bijeenkomst van de dorpsbelangenorganisaties uit alle kernen. De bijeenkomst van 2017 is begin 2017 geweest.

De jaarlijkse bijeenkomst is ook vaak de aanleiding voor verder onderling contact.

Tijd

De jaarlijkse vergaderingen worden goed bezocht en ruim vooruit gepland. De agendapunten worden door de afzonderlijke dorpen aangedragen.

■ **Geld**

2. We bevorderen een jaarlijkse kennisuitwisseling tussen dorpsbelangenorganisaties en lokale verenigingen en stichtingen.

Kennisuitwisseling gebeurt in enkele kernen. We bevorderen het ontstaan van netwerken in alle kernen van Berkelland.

Portefeuillehouder: Joke Pot

■ **Kwaliteit**

De meeste dorpsorganisatie hebben goed contact met de verenigingen in het dorp. Het belang van onderlinge samenwerking wordt duidelijk gevoeld en gestimuleerd. De mate van samenwerking is nog verschillend bij de dorpen.

Dit heeft sterk te maken met verschillen tussen de dorpen.

Tijdens de contacten wordt vanuit de contactpersonen onderlinge samenwerking in en tussen de dorpen gestimuleerd.

■ **Tijd**

Het blijft een punt van aandacht.

Niet alleen samenwerking binnen de dorpen maar ook tussen de dorpen en van elkaar leren.

■ **Geld**

3. Alle kleine kernen en Neede hebben een dorpsvisie met uitvoeringsprogramma.

We volgen samen met de dorpsorganisatie het realiseren van de uitvoeringsprogramma's. We stimuleren inwoners om zelf hun omgeving te beheren en onderhouden en te bepalen welke voorzieningen daarin passen (bijvoorbeeld kerkenpaden, AED's).

Portefeuillehouder: Joke Pot, Patricia Hoytink- Roubos

■ **Kwaliteit**

Iedere kleine kern heeft een visie en een uitvoeringsprogramma. In Haarlo is een nieuwe visie in voorbereiding. **We gaan in overleg met de dorpsorganisaties over de vorm en inhoud van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst.**

■ **Tijd**

Aandacht hiervoor blijven vragen tijdens de bestuursvergaderingen van de kleine kernen.

■ **Geld**

Middelen beschikbaar houden om dit voor de kernen mogelijk te maken.

4. Dorpsorganisaties actualiseren één keer in de vijf tot zeven jaar hun dorpsvisie en uitvoeringsprogramma.

In het convenant met de dorpsorganisaties staat aangegeven dat elk dorp een actuele dorpsvisie moet hebben. In 2017 maakt Haarlo een nieuwe dorpsvisie. De andere dorpsvisie zijn nog actueel.

Portefeuillehouder: Joke Pot

■ **Kwaliteit**

Alle dorpsorganisaties hebben een dorpsvisie. **Naast Haarlo staat er nog een actualisatie bij een andere kern aan te komen .**

 Tijd

 Geld

5. Bevorderen van het indienen van LEADERprojecten.

Jaarlijks maken inwoners en instellingen in Berkelland gebruik van LEADER. We faciliteren aanvragers waar mogelijk en gebruiken daarvoor ons netwerk

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

 Kwaliteit

Verenigingen en burgers zijn op de hoogte van de LEADERregeling. In het voorjaar 2017 zullen weer leadercafé's gehouden worden. In de praktijk valt het niet mee om projecten tot stand te brengen die aan alle vereisten van de leaderregeling kunnen voldoen. Vanuit de LAG wordt dit gefaciliteerd.

In Berkelland is op dit moment 1 verzoek ingediend voor de eerste tender en voor de tweede tender in het najaar zijn er in ieder geval twee in de afrondende fase.

Er is behoefte aan regionale cofinanciering voor het financieren van regionale projecten.

 Tijd

2017 is het tweede jaar van een zevenjarige periode.

 Geld

De raad heeft een leaderbudget voor de looptijd ingesteld.

6. We voeren de strategische agenda van de P10 uit op de thema's Aantrekkelijk Platteland, Maatwerk Platteland, Samenspel met Stad

De P10 inventariseert haar parels, (kleine, innovatieve, moderne voorbeelden van bedrijven, instellingen etc.) die het platteland waarde geven voor de stad. We inventariseren tevens de knelpunten die P10 gemeenten ondervinden bij het vestigen van nieuwe economische ontwikkelingen. Op basis van deze inventarisatie gaan we samen met kennisinstellingen, de VNG en het IPO op zoek naar oplossingen.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

 Kwaliteit

Er is een kennisfestival in voorbereiding met als thema de relatie stad land.

 Tijd

 Geld

Dekking vanuit P10 begroting

Speerpunten

Initiatieven versterken ons prachtige landschap

- Cultuurhistorische waarden blijven bewaard en worden versterkt;
- Natuur- en landschapswaarden blijven bewaard en zijn versterkt.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Het beschermen van de cultuurhistorische en landschappelijke waarden.

We nemen cultuurhistorische en landschappelijke waarden op in het bestemmingsplan Buitengebied. Bij vergunningverlening houden we rekening met deze waarden. Onder andere door toetsing aan het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Gelderse Groene Ontwikkelingszone (GO).

We handhaven actief op deze waarden.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum, Marijke van Haaren

Kwaliteit

Naast de borging van alle landschapselementen, bossen en natuur op de bestemmingsplankaart hebben we ook de planregels aangescherpt. Hiermee wordt de kwaliteit van de landschapswaarden en biodiversiteit beter geborgd bij vergunningverlening en kunnen we adequater optreden bij groene handhaving.

Tijd

We hebben sinds vorig jaar 2016 nu zo'n 70 groene handhaafzaken en het aantal loopt op. Het kost erg veel tijd om al deze zaken op te lossen. Dit omdat we eerst het keukentafelgesprek doen en dan kijken of overtreders bereid zijn om het te herstellen. Er zijn al veel zaken opgelost. De controle van de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVON) op agrarische gewaspercelen in het kader van de zogenaamde 'Gecombineerde opgave' werkt contra productief. Geregistreerde agrarische gewaspercelen moeten volgens de regels van de RVON vrij zijn van begroeiing terwijl struweel-randbeplanting een ecologische en landschappelijke waarde heeft. De afwezigheid van controle op de eigendomsgrenzen bij graslandpercelen werkt bemesting buiten deze percelen in de hand. Wanneer de handleiding van de RVON niet wordt aangepast en de controle geen rekening houdt met landschappelijke kwaliteiten werkt dit verarming van landschappelijk en ecologisch kwaliteit in de hand. Wij bereiden vanuit Achterhoekse gemeenten een brief over dit onderwerp voor naar het ministerie van Economische Zaken.

Geld

2. Het stimuleren van aanleg van nieuwe natuur en landschapsbeheer.

We faciliteren initiatieven voor aanleg en duurzaam natuur- en landschapsbeheer gericht op/ biodiversiteit door eigenaren, de Vereniging Agrarische Landschap Achterhoek en de lokale agrarische natuurbeheer verenigingen.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Tijd

Geld

3. Delen van gemeente-eigendom (b.v. bermen) die in gebruik zijn bij de landbouw terugbrengen naar hun oorspronkelijke functie.

We inventariseren de hoeveelheid gemeente-eigendommen die in gebruik zijn genomen, en onderzoeken of we een meer ecologisch bermbeheer kunnen toepassen in samenwerking met de Vereniging Agrarisch Natuurbeheer. We zaaien een deel van de bermen met een bloemenmengsel bijen en vlindervriendelijk in.

Portefeuillehouder: Joke Pot, Joost van Oostrum

Kwaliteit

Dit onderdeel heeft nog onvoldoende aandacht gehad waardoor de voortgang is vertraagd.

Tijd

Geld

Wordt uitgevoerd binnen de bestaande budgetten voor wegbermbeheer.

Wat mag het kosten?

Exploitatie						
Lasten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
(Agrarisch) ondernemen is basis voor een vitaal buitengebied	-110	0	-110	-110	-110	-110
Initiatieven versterken ons prachtige landschap	-71	0	-71	-71	-71	-71
Het platteland blijft sociaal vitaal	-42	0	-42	-42	-42	-42
Totaal lasten	-223	0	-223	-223	-223	-223

Baten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Initiatieven versterken ons prachtige landschap	18	0	18	18	18	18
Het platteland blijft sociaal vitaal	29	0	29	29	29	29
Totaal baten	47	0	47	47	47	47
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-177	0	-177	-177	-177	-177

Toevoegingen en onttrekkingen	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
-------------------------------	------------------------	----------------------------	---------------------------	-------------	-------------	-------------

Gerealiseerd resultaat	-177	0	-177	-177	-177	-177
---------------------------	------	---	------	------	------	------

ONTWIKKELPROGRAMMA DECENTRALISATIES EN TRANSITIES

"Inwoners doen naar vermogen en vanuit hun eigen kracht mee in de samenleving"

Algemeen

In het coalitieakkoord 'Veranderende samenleving, vernieuwd bestuur' is afgesproken dat de nieuwe taken op het gebied van Wmo, Jeugd en Participatiewet uitgevoerd zullen worden met de daarvoor door het Rijk beschikbaar gestelde middelen (uitgangspunt is dus budgetneutraliteit). Binnen het ontwikkelprogramma 'Decentralisaties en transitie' wordt uitvoering gegeven aan de Wmo en Jeugdwet. In 2014 was becijferd dat we op deze uitvoering circa € 5 miljoen risico (lees: tekort) zouden lopen door kortingen vanuit het Rijk. Dit beeld is bijgesteld toen bleek dat de overdracht van middelen en bestanden vanuit het Rijk niet juist was. Nu de decentralisaties aan sich achter de rug zijn en de administratie (bij zowel de gemeente als aanbieders) grotendeels op orde is, zijn we beter in staat op inkomsten en uitgaven op elkaar af te stemmen. In 2015 hielden we ten opzichte van de Rijksbudgetten behoorlijk over, in 2016 werd dit al minder (het definitieve bedrag volgt in de jaarrekening 2016).

In de 4e voortgangsrapportage (d.d. 6 december 2016) in het kader van het 3D Monitoringsplan bent u voor het laatst geïnformeerd over de financiële stand van zaken. Door een korting van € 2,1 miljoen in de septembercirculaire 2016 van het Rijk was op dat moment het beeld dat we toch nog maatregelen zouden moeten nemen om te voldoen aan de afspraak uit het coalitieakkoord. Inmiddels is dit beeld gekanteld doordat in het resultaat van 2016 enkele tegenvallers zitten die zich vermoedelijk in 2017 en de jaren erna niet (in die omvang) voort gaan doen en doordat de realisatie van de pgb's (persoonsgebonden budgetten) fors achterblijft bij de prognose; dit laatste was overigens ook al in 2015 en 2016 het geval en zet zich in 2017 voort. Enkele tegenvallers in het resultaat van 2016 zijn: de regionale verevening van jeugdzorgkosten, de rechtszaak Wevers, en hogere uitvoeringskosten Voormekaar. De pgb's blijven achter bij realisatie omdat er minder gebruik van wordt gemaakt (dit vertaalt zich niet in een evenredig gebruik van zorg in natura) en door strakke casusregie vanuit Voormekaar, daar waar het zorgkantoor voorheen steken liet vallen en te weinig controle uitoefende op de besteding van pgb's.

Wij hebben geconcludeerd dat op dit moment (!) op het gebied de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet geen aanvullende bezuinigingsmaatregelen nodig zijn voor het jaar 2018 en verder. Wel stellen wij voor ten laste van de reserve nadelen decentralisaties een ontwikkelbudget beschikbaar te stellen om het nieuwe beleidskader sociaal domein en daarbij horende uitvoeringsprogramma's uit te kunnen voeren, zodat ook de zorg in de toekomst betaalbaar blijft (lees: investeren in preventie). Voor 1 januari 2018 zal dit voorstel ter besluitvorming aan de raad voor worden gelegd. Ook zal in 2018 een reële reserve nadelen decentralisaties worden bepaald op basis van risicoprofielen.

Speerpunten

Aanjagen verdere innovatie vanuit het sociaal domein

- Inwoner krijgt zorg en ondersteuning die aansluit bij zijn behoefte en mogelijkheden om zelfstandig te kunnen functioneren.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Op basis van de ervaring uit de pilot Ondersteuning Thuis werkwijze aanpassen

Ondersteuning Thuis biedt voor de inwoner een integraal aanbod van huishoudelijke hulp en begeleiding. Doel is 'minder gedoe' rondom de inwoner en meer kwaliteit.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

 Kwaliteit

In het tweede kwartaal verschijnt een uitgebreide evaluatie over de pilot Ondersteuning Thuis. Bovendien wordt in nauw overleg met de twaalf aanbieders wordt elk kwartaal de werkwijze tegen het licht gehouden. Het is een pilot. We stellen regelmatig bij.

 Tijd

 Geld

2. Een slimme infrastructuur organiseren van inwoners en partners die problematiek vroegtijdig kunnen signaleren

Er zijn veel contacten met 0de, 1^e en 2^e lijns ondersteuners en organisaties. Door deze contacten met samenwerkingsafspraken binnen kernen, maar zeker ook binnen Berkelland, te bestendigen, kunnen we beter op elkaar inspelen en worden signalen tijdig gedeeld, waardoor er eerder interventie plaatsvindt.
Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

 Kwaliteit

Op de maatschappelijke agenda die interactief met inwoners en partners wordt opgesteld krijgt zo'n slimme infrastructuur zeker een plek.

Maar ook op de werkvloer zoeken we voortdurend naar slimme verbindingen, bijvoorbeeld op het punt van dementie tussen Voormekaar, de praktijkondersteuner (huisarts) en de (S1)verpleegkundigen...

 Tijd

 Geld

3. Door (regionale) inkoop veranderen van het productenaanbod, zodat die goed aansluit bij de behoefte van de inwoner

Bij de (regionale) inkoop wordt nadruk gelegd op productontwikkeling. Doel is om producten aan te laten sluiten bij de behoefte en mogelijkheden van inwoners in plaats van bij de behoefte van aanbieders.
Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

 Kwaliteit

Het inkoopbeleid wordt in het voorjaar van 2017 aangepast op de nieuwe wet- en regelgeving. We doen dit samen met de andere gemeenten in de regio.

Ook de inkoopvoorwaarden worden aangepast. Dit zijn Achterhoekse Inkoopvoorwaarden. Leveranciers die met de Achterhoekse gemeenten zaken doen, worden dan slechts met één set voorwaarden geconfronteerd.

 Tijd

We streven ernaar het beleid 1 juli 2017 in te laten gaan.
Het moet dan in alle gemeenten zijn goedgekeurd door het college.

 Geld

Niet van toepassing

4. Inzetten op preventie om specialistische zorg te voorkomen

Algemene voorzieningen kunnen hierbij helpen.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Er zijn verschillende regionale en lokale ontwikkelingen die bijdragen aan preventie. Er ligt een regionale ontwikkelopdracht 'preventie in het sociale domein' waar beleidsmedewerkers vanuit verschillende gemeenten en achtergronden (volksgezondheid, Wmo, Jeugdwet, Participatiewet en inkoop) aan deelnemen. Op dit moment wordt invulling gegeven aan deze opdracht. Tegelijkertijd wordt er regionaal een preventieprogramma volksgezondheid opgesteld. Dit programma is in concept gereed.

Lokaal zijn we bezig met het project 'Maatschappelijke Agenda', met als doel om met alle betrokkenen en geïnteresseerden de richting te bepalen van 'het nieuwe welzijnswerk' in Berkelland. Vooral inwoners hebben een belangrijke rol in het proces: welke behoeften hebben zij? De algemene voorzieningen die hieruit voortvloeien zijn een onderdeel van preventie met als doel om meer specialistische zorg te voorkomen. Eind juni 2017 zal er een eindrapportage opgeleverd worden waarin de resultaten en een advies beschreven worden. Na de zomer zal deze rapportage ter goedkeuring aan de gemeenteraad aangeboden worden.

Tijd

Geld

Bij de besluitvorming over de jaarrekening 2016 van de GGD is besloten een bestemmingsreserve "ontwikkelkosten GGD" uit te keren aan de deelnemende gemeenten. Dit levert ons eenmalig bijna € 42.000,- op.

5. Vergroten van de eigen opvoedingskracht en –vaardigheden van ouders.

Door alle organisaties in de ondersteuningsketen wordt ingezet op het vergroten van de opvoedvaardigheden van ouders.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Door subsidiëring van Yunio en de GGD geven wij invulling aan de jeugdgezondheidszorg voor kinderen van 0 - 18 jaar. De jeugdgezondheidszorg bevordert en beschermt de gezondheid, groei en ontwikkeling van kinderen. De eigen opvoedingskracht en -vaardigheden van ouders speelt hierin een belangrijke rol en proberen wij te stimuleren. Het project Home-Start is hiervan een voorbeeld waarbij vrijwilligers ouders op een positieve wijze ondersteunen in de opvoeding. Daarnaast zijn er ook initiatieven in de samenleving die wij vanuit Voormekaar aanjagen, waaronder een inloop voor en door jonge ouders in Borculo.

Tijd

Geld

6. Meer samenwerking realiseren op de uitvoering van Participatiewet, Wmo en Jeugdwet en gerelateerde terreinen, zoals Sport, Onderwijs, Cultuur en Gezondheidszorg.

Integraal werken is cruciaal om innovatie in de (jeugd)zorg te realiseren. Daarbij staat integrale ondersteuning door brede vraagverheldering en inzet op zelfredzaamheid en het sociale netwerk en samenwerking tussen

partners uit verschillende leefdomeinen voorop. We sporen bijvoorbeeld vanuit verschillende dimensies mensen aan tot een actieve en gezonde levensstijl.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

Speerpunten

Doorontwikkelen organisatie en ondersteuning van 'Voormekaar'

- De opbouw en inrichting van de van de Voormekaar organisatie is afgerond;
- De definitieve vorm van de Voormekaar organisatie is bepaald. Uiterlijk per 1 januari 2018 is deze organisatorische inrichting afgerond.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Dienstverlening aansluiten op de vraag en mogelijkheden van de inwoner in samenwerking met maatschappelijke partners

De inwoners en belangenorganisaties betrekken bij ontwikkeling en uitvoering.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

 Kwaliteit

Door de ontwikkeling van Ondersteuning Thuis, waarin de kern van de aanpak ligt bij de vraag en mogelijkheden bij de inwoner, neemt maatwerk toe. Het zijn niet de vaste producten in vaste tijden die afgesproken worden tussen een aanbieder en gemeente. Maar een inwoner die aangeeft welke specifieke ondersteuning het best bij hem past, in vorm en intensiteit. De monitoring met aanbieders gaat over deze vorm van maatwerk, niet over de controle van geleverde inzet.

 Geld

Speerpunten

Faciliteren opstellen sociale kaart voor inwoners en organisaties

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. In samenwerking met inwoners en organisaties een (dynamische) sociale kaart opstellen en communiceren.

Een goed inzicht in mogelijkheden voor ondersteuning is noodzakelijk om de inwoners in staat te stellen om regie te voeren over hun eigen ondersteuningsvraag. Het gaat hierbij om maatwerkvoorzieningen, maar vooral

ook om algemene voorzieningen en inwonersinitiatieven die voor iedereen bekend zijn en voor iedereen toegankelijk zijn.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Omdat er voor gekozen is om niet een sociale kaart op te stellen zoals deze er vroeger was. Er is een alternatief gevonden in Wiki pagina op de website van Voormekaar.net ; verschillende aanbieders onderhouden daar hun aanbod. Deze komt al redelijk goed tot stand met aanbieders. Inwoners zouden een rol moeten krijgen, zo dat zij inzicht kunnen geven in de kwaliteit van het aanbod. Dit staat op de agenda van team ondersteuning sociaal domein

Tijd

Geld

Speerpunten

Heroriënteren op vrijwilligerswerk en mantelzorgondersteuning

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Met inwoners komen tot oplossingen die een bijdrage leveren aan een verbeterde infrastructuur.

Er wordt in toenemende mate een beroep gedaan op vrijwilligerswerk en mantelzorgers. Hiervoor moet de ondersteunende infrastructuur verbeterd worden.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Dit punt wordt uitdrukkelijk meegenomen in de evaluatie van het mantelzorgbeleid waarvoor op 22 maart een goed bezochte interactieve inwonersbijeenkomst is belegd en wordt in het nieuwe mantelzorgbeleid in concrete voornemens vertaald.

Ook in de op te stellen maatschappelijke agenda, waarover eveneens diverse interactieve bijeenkomsten zijn georganiseerd, vindt het een plaats.

Tijd

Geld

Wat mag het kosten? (bedragen x 1000)

Exploitatie						
Lasten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Aanjagen verdere innovatie vanuit het sociaal domein	-25.757	42	-25.715	-25.757	-25.757	-25.757
Heroriëntatie vrijwilligerswerk en mantelzorg ondersteuning	-192	0	-192	-192	-192	-192
Totaal lasten	-25.949	42	-25.907	-25.949	-25.949	-25.949

Baten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Totaal baten Aanjagen verdere innovatie vanuit het sociaal domein	820	0	820	820	820	820

Resultaat	-25.129	42	-25.087	-25.129	-25.129	-25.129
------------------	----------------	-----------	----------------	----------------	----------------	----------------

ONTWIKKELPROGRAMMA ECONOMIE EN WERKGELEGENHEID

"Meedoen en werk voor iedereen"

Algemeen

Participatiewet

In het coalitieakkoord 'Veranderende samenleving, vernieuwd bestuur' is afgesproken dat de nieuwe taken op het gebied van Wmo, Jeugd en Participatiewet uitgevoerd zullen worden met de daarvoor door het Rijk beschikbaar gestelde middelen (uitgangspunt is dus budgetneutraliteit). Binnen het ontwikkelprogramma 'Economie en werkgelegenheid' wordt uitvoering gegeven aan de Participatiewet. In 2014 was becijferd dat we op deze uitvoering circa € 1,6 miljoen risico (lees: tekort) zouden lopen door het verlagen van de bijdrage van het Rijk voor de Wsw. Inmiddels zijn we gestart met het op een andere manier organiseren van de Wsw taken. Gedeeltelijk door het detacheren onder te brengen bij de SDOA en gedeeltelijk door het lokaal te regelen. De nieuwste berekeningen laten zien dat door deze maatregelen het risico is afgenomen tot ongeveer € 500.000. De verwachting is dat dit nog verder af kan nemen als we (nog) meer lokaal kunnen organiseren. Wij hebben geconcludeerd dat op dit moment op het gebied van de participatiewet geen aanvullende bezuinigingsmaatregelen nodig zijn.

Vluchtelingen

Ons gemeentelijk team vluchtelingen voert dit jaar een bestuursopdracht uit voor integratie en participatie. We doen dit planmatig en integraal zodat sneller gestart kan worden met activiteiten om zelfstandig een zinvol bestaan op te bouwen. Na een consultatieronde langs alle betrokken personen en instanties is hiervoor een plan van aanpak in de maak. Op basis hiervan verbeteren we de kansen van vluchtelingen door te zorgen voor één doorgaande lijn van perspectief op wonen, onderwijs en werk vanaf het moment dat een vluchteling en de gemeente Berkelland weten dat ze aan elkaar zijn gekoppeld.

Het plan van aanpak is deze maand klaar en wordt u na behandeling in het college ter kennisneming aangeboden. Het geïntegreerde programma start gefaseerd na de zomervakantie. Met ingang van 2018 moet de nieuwe werkwijze volledig draaien. Het concept-plan van aanpak rust op twee pijlers: Professioneel waar het moet; Vrijwillig, zo plaatselijk mogelijk, waar het kan.

Voor de statushouders ontvangen we naast € 2.370 van het COA per statushouder een bedrag van € 4.430 uit de rijksbijdrage verhoogde asielinstroom. Voor 2016 betekent dit een bedrag van ruim 5 ton. Deze worden overgeheveld naar 2017. Ook dit jaar ontvangen wij weer € 2.370 en € 4.430 per gehuisveste statushouder. Vanuit de afwikkeling van de Stichting Integratie Nieuwkomers is een bedrag van € 20.465,38 beschikbaar.

Speerpunten

Aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt is goed

- Samenwerking en Samenwerking en overleg zorgt voor een betere aansluiting van het onderwijs op de (lokale, regionale) arbeidsmarkt. Er zal sprake zijn van een betere doorstroming naar het bedrijfsleven en dit is een belangrijk wapen tegen de (jeugd) werkloosheid. Overleg zorgt voor een betere aansluiting van het onderwijs op de (lokale, regionale) arbeidsmarkt. Er zal sprake zijn van een betere doorstroming naar het bedrijfsleven en dit is een belangrijk wapen tegen de (jeugd) werkloosheid.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Investeren in mensen en kennis voor de toekomst.

Tussen 2016 en 2020 is er behoefte aan kennis die door (jeugd)werkloosheid verloren dreigt te gaan. We moeten deze kennis en kunde vasthouden.

Portefeuillehouder: Han Boer

 Kwaliteit

 Tijd

Doorlopend proces.

 Geld

2. Bewaken dat er een goede verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt is.

We ontwikkelen samen met het Platform Onderwijs en Arbeidsmarkt Achterhoek (POA) een regionaal netwerk om een goede verbinding te krijgen tussen Onderwijs en Arbeidsmarkt. Jonge mensen worden opgeleid in vakgebieden waarin daadwerkelijk werk te vinden is.

Portefeuillehouder: Han Boer

 Kwaliteit

Ook op lokaal niveau is er sprake van grote aandacht voor dit onderwerp. Het Platform BV Berkelland heeft een nieuwe werkgroep in het leven geroepen, te weten Projectgroep "Werkgelegenheid, School en Bedrijf". Deze werkgroep is per 30 maart gestart met als voornaamste aandachtspunt de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Bedoeling van de projectgroep is om met gerichte projecten haalbare doelstellingen te bereiken.

 Tijd

Doorlopend aandachtspunt. Ook vanuit de Economische Agenda in combinatie met de agenda Platform BV Berkelland 2016 - 2020.

 Geld

3. Promoten van technische beroepen.

De ondersteuning van het technieklokaal en de regionale techniek dag dragen bij aan de gewenste promotie

Portefeuillehouder: Han Boer

 Kwaliteit

Deze promotie loopt naar wens. Samenwerking met het Technieklokaal is goed en in februari 2017 is het "Bekiekkentrum" geopend. Daarnaast is er vanuit het Onderwijsplein zeer grote aandacht voor de aansluiting met het (lokale en regionale) bedrijfsleven, samenwerking (lokaal) staat voorop. Ook de nieuwe Projectgroep "Werkgelegenheid, School en Bedrijf" (Platform BV Berkelland) zal zich onder andere richten op promotie van technische beroepen.

 Tijd

 Geld

4. Doorontwikkelen van het Onderwijsplein

Het onderwijsplein zal in samenwerking met bedrijfsleven leergangen beter op elkaar laten aansluiten.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

De doorontwikkeling krijgt gestalte door de samenwerking met het lokale / regionale bedrijfsleven. Steeds vaker is er sprake van uitwisseling: leerlingen welke bij bedrijven stage lopen en of opdrachten vervullen en ondernemers die gebruik maken van het innovatielokaal bij het Onderwijsplein. Bovendien zijn bestuurders van het Onderwijsplein vertegenwoordigd in meerdere projectgroepen van het Platform BV Berkelland.

Tijd

Geld

Speerpunten

Bedrijventerreinen en winkelgebieden hebben aantrekkingskracht

- We willen aantrekkelijke bedrijventerreinen en winkelgebieden, compact en zonder leegstand, waarbij de fysieke en digitale bereikbaarheid optimaal zijn.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Versterken van industrieterreinen

Zorgen voor aantrekkelijke, duurzame terreinen met een goede ontsluiting. Keurmerk Veilig Ondernemen speelt een grote rol in het aantrekkelijk houden/maken van bedrijventerreinen door de veiligheid en leefbaarheid te vergroten.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Naast doorlopende aandacht voor onze bestaande bedrijventerreinen (tegengaan leegstand en verdere ontwikkeling) zal in overleg met de leden van de nieuw te vormen Projectgroep "IKB / Bedrijvenparken" (Platform BV Berkelland) nog sterker van "buiten naar binnen" worden gekeken. Samen kijken hoe we onze bedrijventerreinen verder kunnen versterken.

Tijd

Geld

2. Stimuleren van duurzame, innovatieve en zelfvoorzienende bedrijventerreinen

In samenwerking met onze partners wordt er meer aandacht geschonken aan verduurzaming van bedrijventerreinen. Dit is immers faciliterend voor de economische ontwikkeling van onze bedrijven. Het pilot project in Ruurlo zal dan ook verder worden uitgerold op de andere bedrijventerreinen in Berkelland.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Er is een pilot "Duurzaam, Innovatief en Zelfvoorzienend bedrijventerrein " in Ruurlo gehouden (2016). Deze pilot was een initiatief van Industriële Kring Berkelland (IKB), Belangenvereniging Bedrijvenpark Ruurlo (BvBRR), gemeente Berkelland en de provincie Gelderland met ondersteuning van Achterhoek Duurzaam Verbouwen (ADV), dat inmiddels is uitgegroeid tot een Kenniscentrum voor innovatief,

duurzaam ondernemen. In totaal deden er in Ruurlo 33 bedrijven aan mee. Op het bedrijvenpark Ruurlo zijn diverse ondernemersteams actief met investeringen in energiebesparingen en duurzaam ondernemen. Het kernteam (van ondernemers) komt op dit moment elke maand bij elkaar om het proces te begeleiden en de voortgang te bevorderen. Doel is om begin juni 2017 alle ondernemers / bedrijven op het bedrijvenpark uit te nodigen voor een evaluatie en dan een pad uit te stippelen voor de korte- en lange termijn.

Op basis van de pilot in Ruurlo zal hieraan (in 2017) een start / vervolg worden gegeven op de overige Berkellandse bedrijventerreinen.

Tijd

De vervolgstappen richting de overige Berkellandse bedrijventerreinen zullen in 2017 worden opgepakt.

Geld

3. Doorontwikkelen Regionaal Plan Bedrijventerreinen

Samenwerken met andere gemeenten in de regio bij plannen en programmeren van bedrijventerrein.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Op dit moment, voorjaar 2017, is Oost Achterhoek bezig met een economische visie over lokale en regionale bedrijventerreinen. In de West - Achterhoek is men hier ook mee bezig. Deze beide visies liggen ten grondslag aan een nieuw vast te stellen Regionaal Programma Bedrijventerreinen (RPB) 2017. Naar verwachting zal dit RPB in de 2e helft van 2017 worden opgeleverd.

Tijd

Verwachting is dat het Regionaal Programma Bedrijventerreinen (RPB) 2017 in de 2e helft van 2017 wordt opgeleverd.

Geld

4. Investeren in bedrijventerrein de Laarberg

Het bedrijventerrein biedt kansen voor Berkelland. 45 ha is beschikbaar voor zwaardere industrie, 20 ha voor biobased economy. Er is in potentie nog veel ruimte beschikbaar. Het nieuwe RPB (Regionale Planningsafspraken Bedrijventerreinen) moet duidelijkheid geven over de ontwikkelingsmogelijkheden gerelateerd aan de totale vraag / aanbod in de Achterhoek.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

De ontwikkeling op De Laarberg heeft in het voorjaar van 2017 een impuls gekregen. Er is sprake van groeiende interesse in kavels op De Laarberg. Specifieke segmenten zoals agro - gerelateerde bio industrie en industrie gericht op een circulaire economie zijn zich aan het ontwikkelen binnen de regio. Een recent voorbeeld hiervan is de vestiging van "Mueller" op de Laarberg.

Tijd

Geld

5. Lokale winkelgebieden compact en aantrekkelijk maken

Blijvende aandacht voor de aantrekkelijkheid van de centra in de vier grote kernen. Het centrum van Eibergen wordt op dit moment gerevitaliseerd. Zowel Borculo als Neede zijn in de afrondende fase. Van revitalisering in Ruurlo is op dit moment geen sprake.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Neede centrum: De revitalisering van het centrum in Neede is zo goed als afgerond. Dicht tegen het centrum aan ligt het Busplein. De omgeving direct rond het Busplein is vele Needenaren een doorn in het oog door de verpauperde indruk die het geeft. Er doen zich nu kansen voor om het gebied te onderwerpen aan een herstructurering. Een aantal eigenaren in het gebied zijn bereid hun positie te verkopen. Gezien de ligging direct aan het centrum is de herstructurering van het gebiedje een logisch vervolg/afronding van de revitalisering.

De herstructurering krijgt vorm door de sloop van de voormalige "skihut", de sloop van oude fietsstallingen, de plaatsing van een nieuwe fietsenstalling, de ontwikkeling van een vijftal woningen, (binnen bestaande contingenten) de aanpassing van bestrating en het verdwijnen van een achterpad. Indien de woningbouwoptie niet geëffectueerd kan worden, doordat bijvoorbeeld het bestemmingsplan niet wordt vastgesteld, zal de rest van de herinrichting wel doorgang vinden.

Eibergen centrum: in volle gang en nog op schema.

Borculo centrum: Veemarkt, Muraltplein afgerond. Overige delen centrum in voorbereiding.

Ruurlo: in voorbereiding is de verbinding tussen het centrum en het kasteel.

Tijd

Geld

De bijdrage aan het laatste stukje revitalisering in Neede is € 240.000. Dit dekken we uit de reserve herstructurering.

Speerpunten

Bereikbaarheid, fysiek en digitaal, is sterk verbeterd

- Breedbandvoorzieningen zijn noodzakelijk voor inwoners, bedrijven en buitengebied. Glasvezel in het buitengebied is aangelegd en we zijn op koers met de aanleg ervan op bedrijventerreinen;
- Fysieke bereikbaarheid is ook van groot belang en een goede, veilige wegverbinding van de Laarberg naar de A1 versterkt dit. Bovendien zorgt het voor de ontwikkeling van de Laarberg, voor een verbetering van het ondernemersklimaat en groei van werkgelegenheid.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Inzetten op snelle uitwisseling van data

Voor een snelle uitwisseling van data zal worden ingezet op glasvezel in woonwijken, bedrijventerreinen en het buitengebied.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Ook de bedrijventerreinen in de gemeente zullen door CIF van glasvezel worden voorzien. De aanleg zal parallel lopen aan het buitengebied.

- Tijd**
Planning aanleg glasvezel buitengebied.

- Geld**

2. Ontsluiten van “De Laarberg”

Omdat het economisch gezien belangrijk is dat de Laarberg een goede bereikbaarheid heeft, zal de wegverbinding tussen de Laarberg en A1 op de agenda komen van het Portefeuillehouders Overleg Duurzame Economie (POHO DE) en Portefeuillehouders Overleg Mobiliteit

Portefeuillehouder: Han Boer, Joke Pot

- Kwaliteit**
De ontsluiting van de Laarberg staat inmiddels op de agenda's van de PoHo's Duurzame Economie en Mobiliteit. Daarnaast zal de ontsluiting van de Laarberg ook als onderdeel van de Regionale Programmering Bedrijventerreinen (RPB) 2017 worden meegenomen.

- Tijd**
Het Regionale Programma Bedrijventerreinen (RPB) 2017 zal naar verwachting in de 2e helft van 2017 worden opgeleverd. De ontsluiting van De Laarberg is hierin een van de aandachtspunten.

- Geld**

3. Bereikbaarheid winkelgebieden en bedrijventerreinen verbeteren.

Voldoende parkeerplaatsen, bewegwijzering en wegen (aanrijroutes) zorgen voor een goede bereikbaarheid voor zowel bewoners als voor bestemmingsverkeer en toerisme.

Portefeuillehouder: Joke Pot

- Kwaliteit**
In de economische visie, die ten grondslag ligt aan een nieuw in te voeren RPB, wordt tevens de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen, zowel lokaal als regionaal, meegenomen. Op een goede bereikbaarheid van de kernen wordt toegezien.

- Tijd**
Doorlopend proces.

- Geld**

Speerpunten

Goede samenwerking tussen de drie O's (Ondernemers, maatschappelijke Organisaties en Overheden)

- De samenwerking die de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden dient verder te worden uitgebouwd. Zowel op lokaal als (eu)regionaal niveau. We hebben elkaar nodig om de juiste prioriteiten te stellen en doelen te stellen.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Faciliteren van een ondernemersfonds in 2017

Ondernemers willen zo de slagkracht met eigen middelen vergroten. Free riders gaan meebetalen.
Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Het Ondernemersfonds zal per 1 januari 2018 in werking treden in plaats van de oorspronkelijke gedachte van 2017. De werkgroep vanuit zowel de gemeente Berkelland, Platform BV Berkelland en het GBT zal voor de zomer van 2017 de voorbereiding afronden. Het 2e halfjaar van 2017 zal dan de technische invoering plaatsvinden zodat het Ondernemersfonds per 1 januari 2018 in werking kan treden.

Tijd

De invoering heeft vertraging opgelopen. We streven nu naar invoering per 1 januari 2018.

Geld

2. Profileren en stimuleren van de maakindustrie (en andere sectoren) via Smart Industry

Het concept Smart Industry (innovatief met behulp van ICT, flexibel en op maat produceren) past bij het Achterhoekse bedrijfsleven en biedt enorme kansen, niet alleen voor de maakindustrie, maar bijvoorbeeld ook voor de zorg en agro/food. Bovendien maakt een "Smart" profilering de Achterhoek aantrekkelijk voor studenten, (nieuwe) ondernemers en werkzoekenden.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Naast projecten uit de Uitvoeringsagenda 2020 (regio Achterhoek) zal er ook op lokaal niveau grote aandacht zijn voor profileren en stimuleren van de maakindustrie via Smart Industry. Vanuit het Platform BV Berkelland is er een (her)nieuw(d)e projectgroep IKB (Industriële Kring Berkelland) / Bedrijvenparken opgericht. Deze projectgroep gaat op 10 mei 2017 van start.

Tijd

Geld

3. Samenwerken met Duitsland

Contacten met Stadt Vreden, Kreis Borken en Euregio gaan we intensiveren, zodat samenwerking, vooral op het gebied van ondernemerschap, ontstaat.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

In de samenwerking met Duitsland wordt momenteel veel energie gestoken. Denk hierbij aan:

- Bestuurlijk (Euregionaal) overleg;
- Wederzijdse raadsbezoeken;
- Project "Grenzhoppers / Grenshoppers" (werkgroep Economie, ambtelijke deelname);
- Platform BV Berkelland. Oprichting nieuwe werkgroep "Regio / Euregio"
- Plannen voor een Euregionaal Bedrijfsbezoek / Ondernemersbijeenkomsten Euregionaal organiseren

 Tijd

 Geld

4. Stimuleren van onderzoek en ontwikkeling op het gebied van duurzame economie

Bijvoorbeeld door samenwerkingsverbanden met kennisinstellingen, universiteiten, hogescholen, bedrijven en andere duurzame regio's aan te gaan.

Portefeuillehouder: Han Boer

 Kwaliteit

Vanuit het Platform BV Berkelland /Industriële Kring Berkelland (IKB) is er al een project afgerond. Een jaar lang kregen vijf Achterhoekse bedrijven een gerichte begeleiding van de Universiteit Twente. Met als doel werk te maken van innovatief ondernemen, om op die manier het innovatievermogen te vergroten en concurrentievoordeel te behalen. Vervolgstappen met name op gebied van Duurzame Economie zullen worden opgepakt vanuit de Projectgroep IKB / Bedrijvenparken. De eerste bijeenkomst staat op 10 mei a.s.

 Tijd

Doorlopend actiepoint.

 Geld

5. Stimuleren van ontwikkeling van bestaande en nieuwe bedrijven

Via een structurele samenwerking met ondernemers creëren we kansen en een uitdagend ondernemersklimaat.

Portefeuillehouder: Han Boer

 Kwaliteit

De structurele samenwerking met ondernemers is gestalte gegeven door het Platform BV Berkelland. Per voorjaar 2017 zijn er een 4 - tal nieuwe / vernieuwde projectgroepen in het leven geroepen, te weten:

- Werkgelegenheid, School en Bedrijf
 - Regio / Euregio
 - IKB / Bedrijvenparken
 - Centrum / Evenementen / Toerisme
- met daarnaast 2 bestaande werkgroepen:
- Ondernemersfonds
 - De Dag van / voor de Berkellandse Ondernemer.

In deze (ver)nieuw(d)e werkgroepen zal structureel worden samengewerkt om een bijdrage te leveren aan de economische ontwikkeling van de gemeente Berkelland. Dit door zelf projecten op te zetten, doelstellingen te bepalen en deze ook te halen. De gemeente neemt deel, stimuleert en faciliteert.

 Tijd

De werkgroepen zijn opgericht en de eerste bijeenkomsten volgen. Daarna een doorlopende activiteit.

 Geld

De gemeente zorgt voor een jaarlijkse bijdrage aan het Platform, naast ook het bedrijfsleven, het onderwijs en de LTO. Vanaf 2018 zal het nieuwe ondernemersfonds voor de financiering van het Platform gaan zorgen.

Speerpunten

Kwetsbare groepen doen mee

- Er zijn inwoners die door allerlei oorzaken kwetsbaar zijn. Het doel is om deze inwoners zichtbaar te maken en te ondersteunen bij hun deelname in de samenleving, waarbij gestreefd wordt naar betaalde arbeid;
- Iedereen levert naar vermogen inbreng. We blijven actief in zowel de samenwerking met de SDOA en het bedrijfsleven als met eigen lokale (proef) projecten;
- We hebben verscherpt aandacht voor de nieuwe instroom van inwoners die onder de Participatiewet vallen (voormalig Wajong en WSW) zodat ook deze mensen een passende werkplek krijgen;
- De ontmanteling Hameland is vergevorderd en de landing van de medewerkers in een passende werkplek (in dienst van de gemeente, maar ook werkzaam bij een andere werkgevers) verloopt goed.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Voortdurend koppelen van werkgevers aan werkzoekenden (werkgeversbenadering)

De gemeente hierbij gebruik van de Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA). Samen benaderen we rechtstreeks de ondernemers en maatschappelijke organisaties om werkplekken te vinden voor (kwetsbare) mensen.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

De werkgeversbenadering is een doorlopend proces waarbij we inzetten op een aantal werkbezoeken per maand.

Naast het feit dat er regelmatig mensen worden geplaatst bij bedrijven waar we een bezoek aan hebben gebracht wordt er ook aandacht besteed aan andere zaken die bij het bedrijf spelen, waarbij overleg met de gemeente nodig is.

Tijd

Geld

2. We zoeken o.a. samen met andere partijen naar lokale werkplekken in de eigen woonomgeving voor medewerkers die voorheen Beschut Binnen werkten bij Hameland.

In 2016 is de pilot Neede gestart. We kijken naar wat werkt en wat niet. We blijven onverminderd zoeken naar mogelijkheden.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Eind 2015 startte in de gemeente Berkelland de pilot Beschut Werk Neede. Deze pilot had tot doel te onderzoeken welke mogelijkheden er binnen de gemeente zijn om lokale werkplekken te creëren voor medewerkers van Beschut Binnen. We hebben gesproken met zorgaanbieders en sociaal ondernemers. Hieruit is eind 2016 een samenwerkingsverband ontstaan tussen Lijstenmakerij Martin, zorgaanbieder Zozijn en de gemeente Berkelland. Sinds begin 2017 werken vijftien medewerkers van beschut binnen Hameland op passende werkplekken bij de lijstenmakerij en Zozijn. Zowel de medewerkers als de inleners en de gemeente zijn tevreden over de nieuwe manier van werken. De pilot wordt in de loop van 2017 op de voet gevolgd en eind 2017 geëvalueerd.

Tijd

Het doel is alle medewerkers die nu nog beschut binnen werken bij Hameland te plaatsen op een lokale werkplek die past bij wat zij aankunnen. Gezien het succes van de pilot in Neede, wordt er nu ook in de andere kernen gezocht naar mogelijkheden bij lokale ondernemers en/of zorgaanbieders. Er bieden zich op dit moment enkele mogelijkheden aan. Hierdoor hebben wij er vertrouwen in dat we voor juli 2019 iedereen lokaal een werkplek kunnen bieden.

Geld

De pilot moet nog geëvalueerd worden. Aandachtspunt is wel dat het begeleiden van de medewerkers op de werkplek behoorlijk veel tijd kost en dus ook geld. Dit is een aandachtspunt binnen de evaluatie.

3. We zien er op toe dat de SDOA de nieuwe instroom van inwoners met een arbeidsbeperking op een passende wijze begeleidt naar werk.

Het betreft een doelgroep die binnen de SDOA relatief nieuw is. We zien er op toe dat deze doelgroep adequaat bediend wordt.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Voor SW-medewerkers is veel aandacht vanuit het Werkgevers Servicepunt om voor hen een passende werkplek te vinden. Daarnaast heeft SDOA, door de overname van de consultants van Hameland, veel kennis van de doelgroep met een arbeidsbeperking in huis gehaald. SDOA besteedt veel aandacht aan de kennisoverdracht voor en van deze medewerkers. De oud Hameland consultants hebben hun kennis over arbeidsbeperkingen en SW gedeeld met klantmanagers van SDOA en andersom hebben klantmanagers van SDOA hun kennis van de Participatiewet gedeeld met oud Hameland consultants.

Tijd

Geld

4. We bewaken dat de SDOA voor de inwoners met een sociale werkvoorziening indicatie een goede werkplek vindt.

We spreken het bedrijfsleven en de maatschappelijke organisaties erop aan dat zij inwoners met een arbeidsbeperking een passende werkplek bieden. Als gemeente geven we het daarbij het goede voorbeeld door zelf ook deze werkplekken aan te bieden.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Voor het Werkgevers ServicePunt Achterhoek (WSPA) is een aantal targets gesteld voor het jaar 2017. Het vinden van vacatures voor detacheringen vanuit de doelgroep van de sociale werkvoorziening is een speciaal aandachtspunt voor de accountmanagers van het WSPA. Afgesproken is dat zij 150 mensen plaatsen op een werkplek. Hiervoor moeten zij 230 vacatures ophalen. Uit de cijfers die wij van het WSPA krijgen blijkt dat zij voor de eerste twee maanden deze targets weten te behalen.

Tijd

Voor de eerste twee maanden loopt het WSPA goed op schema met de plaatsingen van de uit de SW-populatie te detacheren medewerkers.

Geld

De kosten voor de re-integratieactiviteiten is opgenomen in de begroting.

Wat mag het kosten?

Exploitatie						
Lasten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Kwetsbare groepen kunnen meedoen.	-20.717	0	-20.717	-20.853	-20.853	-20.853
Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt is goed	-11	0	-11	-11	-11	-11
Goede samenwerking tussen Organisaties, Ondernemers en Overheden	-97	0	-97	-97	-47	-47
Bedrijventerreinen en winkelgebieden hebben aantrekkingskracht	-2	-240	-242	-2	-2	-2
Bereikbaarheid, fysiek en digitaal is sterk verbeterd	-36	0	-36	-36	-36	-36
Totaal lasten	-20.863	-240	-21.103	-20.999	-20.949	-20.949
Baten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Kwetsbare groepen kunnen meedoen.	7.814	0	7.814	7.814	7.814	7.814
Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt is goed	0	0	0	0	0	0
Bereikbaarheid, fysiek en digitaal is sterk verbeterd	3	0	3	3	3	3
Totaal baten	7.818	0	7.818	7.818	7.818	7.818
Resultaat	-13.046	-240	-13.286	-13.181	-13.131	-13.131

ONTWIKKELPROGRAMMA ENERGIE EN DUURZAAMHEID

"Berkelland bruist van de energie"

Algemeen

Het doel om op 31-12-2018 voor 1/3 energieneutraal te zijn in Berkelland beoordelen op basis van de ontwikkeling van het elektriciteits- en gasverbruik sinds 2011. De stand van zaken is: we zitten voor elektriciteit in de bebouwde omgeving eind 2015 op 18% van onze doelstelling en voor gasbesparing eind 2015 op 54% van onze doelstelling 1/3 bespaard of duurzaam opgewekt te hebben voor de doelstelling eind 2018. Over de periode 2011 tot en met 2015 was dat gemiddeld voor elektriciteit 3,6% en voor gas 10,8% per jaar. Voor gas heeft zich al een sterke trendbreuk voorgedaan. Bij een lineaire trend betekent dit dat vanaf 2016 t/m 2018 de besparing en duurzame opwekking van elektriciteit jaarlijks met 27,3% per jaar moet toenemen om het doel 1/3 energieneutraal in eind 2018 te halen. Voor gas moet de besparing daarvoor met 15,3 % per jaar toenemen. 2016 –waarin het EUP van kracht werd– is nog niet in die monitoring is opgenomen. De lineaire trend wordt beïnvloedt door de snelle maatschappelijke ontwikkelingen (bijv. nieuw rijksbeleid), gemeentelijk stimuleringsbeleid met voorlichting, subsidies en leningen én het nog ontbreken van een nieuw ruimtelijk kader. Er zijn vele factoren die het werkelijk investeren bepalen.

We constateren op basis van initiatieven die we kennen dat er in toenemende mate sprake is van plannen en investeringsbereidheid voor grotere projecten met zon, biomassa en ook wind, door bedrijven en inwoners uit onze gemeente. Om de doelstelling te halen is vaststelling van nieuwe ruimtelijke beleidsregels nodig voor grote opwekprojecten. Met grote installaties kan dan harder op de doelstelling worden ingelopen.

Speerpunten

De gemeente neemt haar rol door voorbeeld te zijn en (maatschappelijk) initiatief aan te jagen

- We stellen middelen beschikbaar voor het faciliteren van duurzame energie-opwekinstallaties die robuust en zichtbaar bijdragen aan onze ambitie;
- De gemeente geeft het voorbeeld door tot 2019 de openbare verlichting energiezuiniger te maken met 690 LED's en dimmers. Daarnaast onderzoeken we 35 gemeentelijke gebouwen met de doelstelling ze energieneutraal te maken en schaffen we drie elektrische voertuigen aan.
- Puur stimulerende, aanjagende en ondersteunende rol. Tot en met 2018 zoeken we meer aansluiting met bestaande netwerken. We gaan nieuwe relaties aan met partijen die bijdragen aan de doelstelling in m3 en kWh. We stimuleren initiatieven die de collectieve betrokkenheid bij een energieneutraal Berkelland verder verhogen.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Bij gemeentelijke gebouwen, accommodaties en non-profit-projecten inzetten op participatie, met een revoluerend Achterhoeks energiefonds als procesgeld/voorfinanciering.

We denken daarbij aan maatschappelijke initiatieven om te komen tot kleine en middelgrote windturbines, zonnedaken (PV-panelen op bedrijfsdaken), grotere zon-PV grondopstellingen en biomassa-installaties.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Inventarisatie van welke 19 van de 35 gemeentelijk gebouwen van de gemeente blijven en daarom een energiescan moeten krijgen op maatregelen die in 5 jaar kunnen worden terugverdiend is gereed. Scans van gemeentekantoor en werf zijn gereed.

Met vijf instellingen en dorpsorganisaties in Geesteren, Gelselaar, Beltrum, Eibergen en zwembad Timke is een participatieproces gestart om aan energie besparing of opwekking te werken.

Het strategisch overleg met wethouders en duurzaamheidscoördinatoren over een revoluerend energiefonds in de regio is dit voorjaar vanuit AGEM gestart.

Tijd

Geld

Blijft binnen vastgesteld budget.

2. De extra vervanging van 690 lantaarnpalen met LED en dimmers tot 2019

Gestreefd wordt de vervanging te intensiveren met 230 LED lantaarnpalen met dimmers per jaar. Dit gaat bovenop het bestaande vervangingsregime met LED en dimmers.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Aan onderhoudsaannemer Dynniq is opdracht gegeven om in 2017 298 gedimde LED armaturen te plaatsen.

Tijd

Uitvoering in de zomermaanden.

Geld

Maatregel komt voor uit de EUP; middelen zijn beschikbaar gesteld door de raad.

3. Onderzoek naar het energieneutraal maken van 35 gemeentelijke gebouwen en het stimuleren van scholen elektrisch neutraal te worden.

Deze 35 gebouwen is het verwachte aantal gebouwen dat de gemeente ook in de toekomst behoudt.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Na check op het gebouwenbestand van de gemeente worden 19 gebouwen onderzocht. Scholen zijn gestimuleerd mee te doen via een schriftelijke benadering van de schoolbesturen in 2014. Begin 2017 is dit in een OGGO vergadering opnieuw onder de aandacht gebracht in samenwerking met Slimopgewekt die daar een goede business case voor ontwikkeld heeft. Tot op dit moment is alleen de St Joris school in Borculo elektrisch energieneutraal geworden. Het schoolbestuur van Oponoa heeft zich begin 2017 beraden over negen scholen maar zag opnieuw af van deelname aan beschikbare energieregelingen. In

de zomer van 2017 verwachten we opnieuw besluitvorming vanuit het Oponoa bestuur en andere schoolbesturen.

Tijd

Geld

Wij hebben een SVn stimuleringslening beschikbaar voor ook schoolinstellingen.

4. Aanschaf van drie elektrische voertuigen

Deze worden ingezet voor BOA's, serviceteams leefomgeving en gemeentelijke dienstreizen.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

In 2017 schaffen we één voertuig aan. We hebben op dit moment nog te maken met de beperkte actieradius in relatie tot de grote oppervlakte van onze gemeente. We zoeken naar een goede oplossing voor dit vraagstuk, bijvoorbeeld door gebruik te maken van een snellader voor tussentijds opladen.

Tijd

Geld

In het Energie UitvoeringsProgramma (EUP) is hiervoor € 45.000 beschikbaar gesteld.

5. Projectondersteuning voor gezamenlijke projecten van inwoners, bedrijven en andere partners

Dit gaat om het kunnen uitvoeren van projecten, zoals bijv. Energy Battles en Klimaatstraatfeesten.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Zie hiervoor onder het ontwikkelprogramma Energie en duurzaamheid onder 6. voor het uitvoeren van concrete plannen van buurten, wijken, verenigingen, stichtingen en maatschappelijke instellingen.

Tijd

Geld

6. Voor het uitvoeren van concrete plannen van buurten, wijken, verenigingen, stichtingen en maatschappelijke instellingen.

Het gaat om initiatieven die zich kwalificeren met een concreet plan voor energiebesparing of duurzame opwekking.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Er zijn 3 collectieve projecten: postcoderoos met Coöperatie Zondelen op het gemeentekantoor, de werkgroep Duurzaam Beltrum met een postcoderoos op sporthal de Sonders en Duurzame Energie Eibergen. Het gaat om een totale capaciteit van bijna 1600 zonnepanelen gelijk aan verbruik van 100 gezinnen per jaar.

Daarnaast is er aan een Klimaatstraatfeest meegedaan in samenwerking met de HIER

organisatie. Deelnemers uit de Grolsesteeg in Borculo zijn op de 9e plaats zijn geëindigd in een bespaar

competitie met 309 straten in Nederland.

Ook kennen we 12 bedrijven en 12 particulieren met een opwek initiatief van enige omvang. Het gaat om 16 zonnestroom, 5 wind en 3 biomassa initiatieven.

Uit een mailactie eind 2016 van het isolatiecollectief over de hele gemeente zijn 333 aanvragen voortgekomen waaruit effectief 128 opdrachten zijn uitgevoerd. Een deel hiervan heeft gebruik gemaakt van de Achterhoek bespaart regeling. Van deze regeling werden in de periode oktober 2016 - tot april 2017 in totaal 533 aanvragen behandeld.

Tijd

Geld

Voor de aanjaag en participatierol (2e) is € 215.000 beschikbaar t/m eind 2018.

7. Uitbreiden formatie (1,0 fte) voor 2017 en volgende jaren wordt verwerkt in de begroting 2017 en verder. Dit om het EUP succesvol uit te kunnen voeren voor 2019.

Nodig voor uitvoering van de doelstelling 2030
Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Tot halverwege 2018 is voorzien in de vacature.

Tijd

Geld

Speerpunten

Het vliegwiel wordt in beweging gezet door energiebesparing en opwekking van duurzame energie in woningen, instellingen en bedrijven

- Stimuleren om voor 2019 85 miljoen kilowattuur (elektriciteit) en circa 13 miljoen m3 aan aardgasverbruik (warmte) duurzaam op te wekken en/of te besparen. Dit realiseren we door tot 2019 bij 1500 woningen (van voor 1980) een energierenovatie uit te voeren. Bovendien realiseren we 7000 aansluitingen voor zonne-energie bij woningen en bedrijven;
- Realiseren van verbindingen van het EUP met de woonagenda en ontwikkelagenda's voor de 4 kernen. Ook verbanden leggen met het ontwikkelprogramma plattelandsontwikkeling, de agenda van de OGO en de economische agenda.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. We maken een voortgezette Achterhoek bespaart subsidie voor particuliere woningeigenaren. We verbreden het bestaande revolverend SVn-fonds:

Het gaat om energiebesparende maatregelen aan woningen: het isoleren van de 'schil' van een huis. Daarnaast gaat het om opwek van duurzame energie op of bij woningen.

In het SVn-fonds sluiten deelnemers een duurzaamheidslening af met een aantrekkelijk lage rente. Ook bedrijven, sportaccommodaties en andere verenigingsgebouwen kunnen een beroep op het fonds doen. Op basis van evaluatie of er in 2017 en 2018 nogmaals middelen aan fonds moeten worden toegevoegd.
Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

De nieuwe SVn duurzaamheidslening is per oktober 2017 van kracht (de oude liep sinds mei 2013) waarbij naast isolatiemaatregelen ook opwekmaatregelen mogelijk zijn. De regeling wordt goed gebruikt. Van Januari 2016 t/m maart 2017 zijn er 133 duurzaamheidsleningen aan particulieren verstrekt. De SVn stimuleringslening voor MKB bedrijven, instellingen en agrarische bedrijven is ook per oktober 2016 van kracht en slechts 1 maal afgesloten. Nadat communicatie is gestart voor de energiescan bij bedrijven vanuit het IKB en het platform BV Berkelland kan meer interesse verwacht worden voor de SVn stimuleringslening.

Tijd

Met het huidige tempo zal het revolverend SVn fonds voor eind 2018 leeg raken. Tussentijds wordt jaarlijks gemonitord.

Geld

Sinds januari 2016 zijn er 134 leningen verstrekt voor een bedrag van € 991.652. Er is nog 1,78 miljoen beschikbaar in ons revolverend SVn fonds voor energiemaatregelen. We blijven binnen budget.

2. Bijdragen aan een frontoffice voor inwoners én bedrijven in het regionale Verduursaam Energieloket. Vanaf 2017 is capaciteit en kwaliteit van het loket verder verbeterd.

Het gaat om een samenwerkingsverband van de regiogemeenten, AGEM en Stichting ADV. Naast alle Achterhoekse gemeenten dragen ook Rijk/VNG en Provincie bij aan de middelen. Per 1-1-2017 is er een beter toegerust loket met voldoende capaciteit en kwaliteit.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Er is voor 2017 een overeenkomst afgesloten met het Verduursaam energieloket voor een basispakket en een pluspakket met activiteiten in de gemeente Berkelland. Subsidies en leningen worden digitaal via ons Klantcontact centrum afgehandeld.

Met het basispakket is bereikbaarheid en communicatie met inwoners planmatig geregeld. Er zijn wijkprojecten afgesproken. Er wordt gewerkt aan een ontwikkelcentrum waarin vragen van inwoners en het aanbod van bedrijven voor energiemaatregelen adequaat op elkaar worden aangesloten. Met het pluspakket is voorzien in maatwerkadviezen voor inwoners, beurzen en evenementen, korting op huisbezoeken door een adviseur, extra inloopspreekuren en extra wijkaanpakken.

Tijd

De overeenkomst van onze gemeente met het Energieloket wordt jaarlijks aangegaan. De continuïteit van het Energieloket onder de coöperatie AGEM is afgesproken t/m 2020 voor het basispakket met andere gemeenten in de Achterhoek.

Geld

Het basispakket voor 2107 is afgesloten voor € 45.000,= en het pluspakket voor 2017 € 15.500,=.

3. Voor maximaal 60 bedrijven, sportaccommodaties, buurt- en cultuurhuizen en verenigingsgebouwen is er subsidie voor energiescans met investeringsramingen en fiscaal advies.

Hiermee maken we energiescans met investeringsramingen en fiscaal advies. De subsidie is verbonden aan het daadwerkelijk investeren in maatregelen die leiden tot aantoonbare energiewinst. We stemmen hierin af met Platform BV Berkelland en ODA t.a.v de handhaving. Over voortzetting na de eerste 60 bedrijven wordt afgewogen o.b.v. evaluatie

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Voor 2017 is een overeenkomst met het bedrijvenplatform en IKB gesloten die voorziet in het uitvoeren van 60 energiescans voor het eind 2017. Het gaat om 480 bedrijven die meer dan 10.000 kWh gebruiken. Voor dit project is een samenwerkingsverband opgezet tussen gemeente, Omgevingsdienst Achterhoek, VNO/NCW, de ondernemersverenigingen en Industrie Kring Berkelland en stichting ADV. Het plan van aanpak is gericht op het aanspreken van alle bedrijven en instellingen in Berkelland die het thema willen oppakken. Naast de gemeentelijk energiescan wordt door VNO NCW ook de MKB-checkup als scan mogelijkheid aangeboden.

Tijd

De eerste 60 scans worden eind 2017 verwacht. Daarna kan evaluatie plaatsvinden en besluitvorming plaatsvinden over de financiering van de volgende groep van 120 bedrijven.

Geld

Voor de energiescans is € 90.000 beschikbaar gesteld aan het projectbureau IKB dat samenwerkt met de stichting ADV. Daarnaast is voor communicatie en werving (het voor de uitvoering ingestelde projectbureau) €54.000 beschikbaar voor alle bedrijfsterreinen en winkelcentra met ondernemersverenigingen.

4. De gemeente stimuleert duurzame technische innovaties door Berkellandse bedrijven door o.a. financiële bijdragen.

De innovatie moet aantoonbaar bijdragen aan de doelstelling door energie besparing en/of duurzame opwekking in m³ en/of kWh
Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Er heeft nog weinig communicatie plaatsgevonden over deze regeling. Er heeft zich sinds medio 2016 één bedrijf gemeld met een innovatie in strobouw.

Tijd

Geld

Jaarlijks is er sinds 2016 € 45.000,- voor beschikbaar.

5. We stellen een beleidsnotitie op over de ruimtelijke opgave voor duurzame energieopwekking en voeren daarvoor een inspraakproces.

Het gaat om een gebiedsgerichte aanpak met een overzichtskaart waarop aangegeven is waar en hoe installaties voor opwekking van duurzame energie mogelijk zijn. Daarnaast wordt gekeken welke regels en voorschriften optimaal gemaakt kunnen worden wat betreft kosten en tijd om opwekking van duurzame energie mogelijk te maken rekening houdend met een goede ruimtelijke inpassing.
Portefeuillehouder: Joke Pot, Marijke van Haaren

Kwaliteit

Het energie uitvoeringsprogramma 2015 tm 2018 beoogt een bijdrage aan het energieneutraal te worden in de gebouwde omgeving in 2030. Om energieneutrale investeringen bij instellingen bedrijven en inwoners mogelijk te maken zijn ook ruimtelijke regels nodig waarin meer ruimte gegeven wordt aan opwekkingsinstallaties van duurzame energie. In samenwerking met interne adviseurs ruimtelijke ordening, landschap, natuur, stedenbouw en cultuur is een beleidsnotitie met beleidsregels in voorbereiding. In deze notitie doen we inpassingsvoorstellen waarin we grootschalige en kleinschalige installatietypen aan de verschillende gebiedstypen in onze gemeente koppelen. Inmiddels is een concept

matrixtabel met inpassingsmaatregelen gereed. Er is een interactieve PDF kansen- en belemmeringenkaart ontwikkeld waarin lagen kunnen worden aan en uitgezet. Ook worden wij vanuit de provincie ondersteund met de ontwikkeling van een 3D presentatie mogelijkheid van opwekkingsinstallaties in ons landschap. Daarmee kan inpassing van opwekkingsinstallaties gevisualiseerd worden. Ook regionaal wordt aan dit beleidsadvies gewerkt in verband met het akkoord van Groenlo.

 Tijd

De nota en matrix met inpassingsvoorstellen is op 16 mei in een 2e raads- en publieksbijeenkomst gepresenteerd en in groepen besproken. Daarna volgt een collegeadvies waarna we een publieke inspraak periode volgt. In de herfst van 2017 wordt een voorstel aan de raad voorgelegd.

 Geld

CULTUUR

"Alle inwoners kunnen cultuur beleven. Cultuur gaat om kunst, muziek, lezen, evenementen, monumenten en ons landschap"

Algemeen

Begin mei zijn de meerjarenonderhoudsplannen van twee dorpshuizen gereed gekomen. Daarnaast zijn voor deze dorpshuizen vitaliteitsscans uitgevoerd en medio mei opgeleverd. Conform afspraak met uw Raad leiden deze onderzoeken tot een maatwerkoplossing per dorpshuis. Deze maatwerkadviezen worden voor de zomer aan uw Raad aangeboden. Zoals in de brief van 9 maart 2017 aan uw Raad aangegeven, kan een oplossingsrichting zijn om per dorpshuis eenmalig in groot onderhoud te voorzien. Uiteraard is dit afhankelijk van de samenhang met andere maatregelen zoals in de brief omschreven, en verschilt dit per dorpshuis (maatwerk dus). De eerste bevinding op basis van de onderhoudsplannen is dat er substantiële incidentele middelen nodig zijn om maatwerk te kunnen leveren. Wij zullen de Raad in die maatwerkadviezen voorstellen deze incidentele uitgaven incidenteel te dekken uit de algemene reserve.

Speerpunten

Alle kinderen maken kennis met en beleven cultuur

- Het beleven van cultuur versterkt de sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen. Het is belangrijk dat alle kinderen in Berkelland in aanraking komen met cultuur. Bijvoorbeeld door algemene muzikale vorming op de basisschool en toegang tot de bibliotheek.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Voortzetten van de samenwerking tussen scholen en Stichting Muziek en KunstWijs per 01-08-2017, na het schooljaar '16-'17

Op de thema-avond van de raad op 22 maart 2016 heeft de stichting de resultaten laten zien.
Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Op 9 mei 2017 heeft het college dit besloten.

Tijd

Het lukt niet meteen om dit voor 4 jaar te continueren. Een beleidskader volgt na het zomerreces.

Geld

2. Door samenwerking in combinatiefuncties realiseren we samen met onze partners een goede vorm van basismuziekonderwijs en leesbevordering van 4 t/m 14 jarigen.

Combinatiefuncties worden gefinancierd vanuit de "Brede Impuls" budgetten. Wij faciliteren partijen door het beschikbaar stellen van gemeentelijke en rijksmiddelen en voeren regie op "werken in een netwerk omgeving" (verbinding en samenwerking).

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

De opdracht aan de **combinatiefunctionarissen** is afhankelijk van de ingediende vraag georiënteerde

projectplannen voor de periode 1 juli 2017 tot 1 juli 2021. De aanbesteding hiervoor loopt en partijen kunnen tot 7 mei 2017 projectplannen indienen.

■ **Tijd**

■ **Geld**

3. Met Bibliotheek Oost Achterhoek een fysieke en digitale 2.0 bibliotheek opzetten voor leesvaardige, mediawijze kinderen en voor participerende burgers.

Via jaarplannen wordt afgestemd welke activiteiten worden uitgevoerd.

Portefeuillehouder: Joke Pot

■ **Kwaliteit**

Er wordt gewerkt aan maximale openstelling van de fysieke bibliotheken. Voor 2017 ligt de focus op Eibergen. Er loopt een onderzoek naar de juiste mix van partners en eigen personeel om dit doel te realiseren. Daarnaast is het digitale aanbod van boeken uitgebreid door meer gebruik te maken van het aanbod van de Koninklijke Bibliotheek.

De bibliotheek groeit steeds meer toe naar een ontmoetingsplek voor inwoners. Senioren café, filmhuis, leesclubs, inloopcentrum en de meest recente ontwikkeling taalhuizen dragen bij aan de ontwikkeling van de bibliotheek voor volwassenen en jongeren naar een huiskamer van participatie en ontwikkeling. Voor de jeugd oriënteert de bibliotheek zich op meer beleving en activiteiten om de jongeren meer aan zich te binden.

■ **Tijd**

■ **Geld**

4. Ondersteunen en faciliteren vrijwilligers van de dorpsbōke om leesbevordering met het basisonderwijs tot stand te brengen en ontmoetingsplek voor gemeenschap te zijn.

Met een jaarlijkse subsidie aan de dorpsbōke en de inzet van de combinatiefunctie werken we met de dorpsbōke en het basisonderwijs aan de leesbevordering van 4 t/m 14 jarigen.

Portefeuillehouder: Joke Pot

■ **Kwaliteit**

De leesmedia-coach van de BOA is in 6 van de 7 dorpsbōkes actief. Ze zorgt voor coaching van vrijwilligers, doet leesprojecten met kinderen en zorgt voor een goede samenwerking met de school.

Rekken krijgt ondersteuning via basisschool

Ze willen graag de leesmedia-coach ook graag in 2018 inzetten

■ **Tijd**

De leesmedia-coach is volgens afspraak nu bij de 6 betreffende bōkes actief.

De 7e bōke van Rekken krijgt de ondersteuning via school

■ **Geld**

Bijdrage voor combinatiefunctionaris nog niet duidelijk voor 2018

Speerpunten

Inwoners blijven culturele initiatieven ontwikkelen

- De gemeente vertrouwt erop dat volwassenen zelf hun weg vinden op het gebied van cultuur. Zij stimuleert en geeft ruimte aan nieuwe ideeën en ontwikkelingen en zal deze zo nodig eenmalig (financieel) ondersteunen;
- We willen cultuur (inclusief de monumenten, landschap en archeologie) verbinden met andere Programmalijnen, zoals leefomgeving, recreatie en toerisme en ruimtelijk beleid.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. We verbinden vernieuwende initiatieven op het gebied van cultuur en erfgoed, zodat er een breed aanbod is. Ook verbinden we cultuur en erfgoed met andere programmalijnen.

Ook het verbinden van cultuur en erfgoed met andere Programmalijnen, bv. leefomgeving, plattelandontwikkeling, vrijetijdseconomie. Kunst en cultuur op erfgoedlocaties, Leisure en Landschap. Portefeuillehouder: Joke Pot, Marijke van Haaren

Kwaliteit

We willen dit doen vanuit onze ideeën en verwachtingen over initiatieven van buiten naar binnen. Dus niet zelf met ideeën komen, maar inspelen op de vraag van de inwoners en hun instanties, afhankelijk van en volgend op de inbreng van maatschappelijke partners.

Omdat het op die manier niet echt van de grond komt, zijn van binnenuit impulsen in de richting gegeven voor een gezamenlijke monumentendag door een erfgoedkoepel-in-oprichting via aansturing door een interne deskundige van de ODA. Voor deze activiteit is een budget beschikbaar. Na een opstart in 2016 zou de koepel het in 2017 zelf moeten doen. Of het dit jaar zo gaat lukken, zal blijken.

Voor cultuur en erfgoed zijn inmiddels verbindingen tot stand gekomen met het onderwijs (diverse scholen), de zorg (diverse instellingen), verenigingen en "Recreatie en Toerisme (i.v.m. de potentie) en Werkgelegenheid (voor de verdien capaciteit van ons erfgoed).

Tijd

De opdracht is breed en ruim geformuleerd. Omdat er weinig geld beschikbaar is, is naast geld ook tijd geen factor om mee te sturen. Ook omdat we een en ander willen los- en overlaten aan de partners.

Geld

Niet van toepassing, want deze taak dient mee te liften in de reguliere ambtelijke en bestuurlijke uren, contacten en budgetten.

2. Het voorzetten van het Cultuur- en Erfgoedpact.

Het Cultuur- en Erfgoedpact 2014-2016 is een samenwerkingsverband tussen provincie Gelderland en de acht Achterhoekgemeenten. Doel is het steviger inzetten van cultuur en erfgoed om de regionale identiteit te versterken. Dit voortzetten in 2017-2020.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Op 24 maart is in Doesburg het Pact Achterhoek 2017-2020 gesloten en bekrachtigd.

Tijd

De Achterhoek heeft als eerste regio in Gelderland het Pact klaar.

Geld

Bijdrage Berkelland € 15.000,- per jaar, dat door de Provincie wordt verdubbeld. De uitvoering is belegd bij een coalitie van 5 culturele partners in de regio..

3. Culturele initiatieven in Berkelland in beeld brengen en het maatschappelijke dialoog faciliteren. Hiervoor zetten we het bestaande budget voor cultuur en erfgoed in.

Het faciliteren van de maatschappelijke dialoog hierover. Hiervoor het bestaande budget voor cultuur en erfgoed inzetten.

Nieuwe en onverwachte verbindingen en projecten van de diverse lokale partners (*Muziek en KunstWijs, BeMO, Segnocollectief, stichting Berkelland Cultuur, kunstkringen, erfgoedkoepel, musea, archeologie, bibliotheek e.d.*) met lokale bedrijven binnen o.a. het Cultuur en Erfgoedpact aanjagen en faciliteren op zowel maatschappelijke cohesie als ook verdien capaciteit.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Het werk wordt gedaan door diverse generalisten die van veel iets weten. Er is geen vakspecialist, die "cultuur-breed" de tijd heeft om het overzicht te houden van de culturele initiatieven in Berkelland en de maatschappelijke dialoog over de meerwaarde van kunst, cultuur en erfgoed in goede banen brengt.

Tijd

De diverse culturele taken in kleine porties belegd bij diverse medewerkers. Bij generalisten, die iets van kunst en cultuur erbij doen. De enige specialist voor het erfgoed is bij de ODA ondergebracht.

Geld**4. Behoud van, kennisoverdracht en communicatie over (de waarde van) erfgoed**

Verbinden van erfgoed-stakeholders en initiatieven, bijvoorbeeld erfgoedkoepel, eigenaren, musea. Inzetten op ruimtelijke kwaliteit en de gedeelde verantwoordelijkheid daarvoor. Eigentijdse erfgoedzorg.

Kwaliteit**Tijd****Geld****5. We ondersteunen lokale culturele activiteiten**

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Cultuur is meer dan kunst en erfgoed, allerlei lokale culturele activiteiten zijn erg belangrijk voor het verbinden van de mensen in de samenleving. De gemeente steunt daarom onder meer zomerfeesten, bloemencorso's, carnaval, toneel en koren.

Tijd

Geld

Voor nieuwe activiteiten is geen budget.

Wat mag het kosten?

Exploitatie						
Lasten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Alle kinderen maken kennis met en beleven cultuur	-1.048	0	-1.048	-1.048	-1.048	-1.048
Inwoners blijven culturele initiatieven ontwikkelen	-697	-59	-756	-697	-697	-697
Totaal lasten	-1.744	-59	-1.804	-1.744	-1.744	-1.744
Baten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Alle kinderen maken kennis met en beleven cultuur	5	0	5	5	5	5
Inwoners blijven culturele initiatieven ontwikkelen	14	0	14	14	14	14
Totaal baten	18	0	18	18	18	18
Resultaat	-1.726	-59	-1.786	-1.726	-1.726	-1.726

SPORT

"Een leven lang met plezier en verantwoord sporten"

Algemeen

Speerpunten

Er is een actieve en gezonde leefstijl onder alle inwoners

- Meer inwoners voldoen aan de Nederlands Norm Gezond Bewegen;
- Meer inwoners hebben een gezond gewicht;
- Het aantal 'schoolgerichte' sportverenigingen is vergroot;
- De sportparticipatie voor inwoners tot 19 is gelijk gebleven;
- De sportparticipatie voor inwoners vanaf 19 jaar is gestegen.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. We subsidiëren jeugdleden van sportverenigingen.

Subsidiering vindt plaats op basis van Algemene subsidieverordening gemeente Berkelland 2013.
Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

We dragen door de extra subsidiëring van het natuurbad Rekken bij aan een goed en betaalbaar zwemaanbod voor de inwoners van Berkelland

Tijd

Geld

De subsidie voor het natuurbad Rekken is tot en met 2020 met €5.000 verhoogd.
Andere subsidies worden jaarlijks geïndexeerd.

2. We faciliteren minimaal 9,5 FTE combinatiefuncties.

De besteding van "De Brede Impuls" budgetten zijn in 2016 geëvalueerd en toegekend voor een nieuwe projectperiode. Wij faciliteren partijen door het beschikbaar stellen van gemeentelijke en rijksmiddelen en voeren regie op "werken in een netwerk omgeving" (verbinding en samenwerking).

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Tijd

Geld

3. We faciliteren vernieuwende initiatieven op het gebied van sport en bewegen

Wij stellen tijdelijk financiële middelen beschikbaar voor dergelijke initiatieven.
Portefeuillehouder: Han Boer

 Kwaliteit
Wij hebben in 2017 nog geen initiatieven gefaciliteerd.

 Tijd

 Geld

4. Wij faciliteren Achterhoek in Beweging (AIB)

Wij zetten mensuren en cofinanciering in op het regionale project Gezonde Jeugd en

1. versterken bestaande interventies
2. zoeken naar nieuwe effectieve interventies
3. hebben een preventienetwerk overgewicht jeugd (sport en gezondheid)

Portefeuillehouder: Han Boer

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

5. Inzet om gezondheidsachterstanden in Berkelland te verkleinen

 Kwaliteit
Het blijkt lastiger dan gedacht om burgerinitiatieven op te halen, dit komt overeen met het landelijke beeld.
Wij willen andere partijen gaan inschakelen om de doelgroep te bereiken, bijvoorbeeld de Sociale Dienst Oost Achterhoek.

 Tijd

 Geld

Speerpunten

Gemeentelijke (binnen) sportaccommodaties zijn verzelfstandigd

- Lopende privatiserings- en revitaliseringsprojecten buitensport ronden wij af;

- Voor de binnensport grijpen wij natuurlijke momenten aan om de binnenpost andere te organiseren.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Wij ronden de projecten rondom sportparken De Wildbaan en De Bijenkamp (buitensport) af.

Voor sportpark de Wildbaan ronden wij de eigendomssituatie formeel af na herverdeling van de gronden met Stichting Twickel.

Voor sportpark De Bijenkamp betreft het de afrondende werkzaamheden rondom de aanleg van de ijsbaan, het mtb parcours op de vrijkomende sportvelden en de infrastructuur. Verder verwachten wij een besluit te kunnen nemen over de (gemeentelijke) opstallen op het sportpark.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

De formele afronding bij de notaris van de eigendomsoverdracht Hoflaan 3 - 5 en de erfpachtovereenkomst sportpark De Wildbaan heeft vertraging opgelopen. Wij verwachten dat de akte voor uiterlijk 1 juni 2017 passeert.

Voor sportpark De Bijenkamp zijn de opstallen door de gemeente overgenomen. In het najaar 2017 zullen de opstallen - met uitzondering van een kleedkamer unit die in eigendom is overgegaan naar de Eibergse IJvereniging - worden gesloopt en kan het perceel afgewerkt worden.

Tijd

Geld

De provincie heeft op 8 februari 2017 aangegeven voornemens te zijn de provinciale subsidie (circa € 25.000) voor RTC De Stofwolk lager vast te stellen omdat de betaling en levering van 2 bruggen na de projectperiode hebben plaatsgevonden.

Wij hebben op 7 maart 2017 onze zienswijze ingediend en op 3 april 2017 een toelichtend overleg gehad met de provincie. Op basis van een aanvullende toelichting op de zienswijze zal GS een besluit nemen.

2. Voor binnensport zoeken we per kern naar maatwerkoplossingen.

Mogelijkheden die wij verkennen zijn: verzelfstandiging, afstoting of vervreemding e.d.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

We grijpen natuurlijke momenten aan per kern. Dit laat zich moeilijk vertalen in concrete stappen.

Tijd

Zie boven

Geld

Zie boven

Speerpunten

Iedereen kan meedoen aan een leven lang actief sporten en bewegen

- De financiële positie van inwoners is geen belemmering voor sportdeelname;
- Met Achterhoek in Beweging willen wij de Achterhoek beter positioneren op het gebied van sport, bewegen en gezondheid;

- Een beperking is geen belemmering voor sportdeelname.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. In het minimabeleid is ruimte voor sportdeelname.

Binnen de bijzondere bijstand kunnen minderdraagkrachtige ouders / verzorgers (tot maximaal 110% van het sociaal minimum) in aanmerking komen voor:

1. maximaal € 200 per kind voor lidmaatschap verenigingen
2. voor het behalen van het diploma A maximaal € 250 per kind

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Het minimabeleid is het mogelijk een bijdrage te krijgen voor deelname aan sportieve activiteiten voor kinderen tot 18 jaar, zoals een lidmaatschap van een sportvereniging. Het minimabeleid is gericht op kinderen. Voor volwassenen kan deelname aan sportieve activiteiten leiden tot een actievere leefstijl. Gemeente Berkelland is een pilot gestart in 2016 om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt door middel van een beweegprogramma te activeren richting werk of participatie. Dit is samen met de Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA) en Sportfederatie Berkelland (SfB) vormgegeven. De SfB heeft het beweegprogramma ontwikkeld. SDOA heeft een training gegeven die aanstuurt op deelname aan maatschappelijke activiteiten. De evaluatie van deze pilot volgt in de tweede helft van 2017.

Tijd

Loopt op schema.

Geld

Volgens begroting.

2. Van 1 januari 2015 tot 1 januari 2018 neemt de gemeente deel aan het Jeugdsportfonds Nederland.

Wij stellen jaarlijks maximaal € 6.000 beschikbaar. Met deze deelname kunnen wij de doelgroep met een inkomen tussen de 110 en 120% van het sociaal minimum ook bedienen.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Tijd

Geld

3. Wij faciliteren Achterhoek in Beweging (AiB)

Wij zetten mensuren en cofinanciering in op het regionale project Aangepast Sporten.

Portefeuillehouder: Han Boer

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

4. Wij sluiten aan bij het programma 'Uniek Sporten' van Achterhoek in Beweging

Er wordt in regionaal verband een loketfunctie georganiseerd die het voor mensen met een beperking mogelijk maakt om te sporten.

Portefeuillehouder: Han Boer

 Kwaliteit

 Tijd

De werving voor de coördinator Aangepast Sporten / Uniek Sporten start binnenkort. Daarna wordt invulling gegeven aan de uitvoering.

 Geld

5. De buurtsportcoaches krijgen de opdracht mensen met een zorgvraag te betrekken bij hun activiteiten.

Dit zijn mensen die minder makkelijk mee kunnen doen met het reguliere sportaanbod doordat zij afhankelijk zijn van zorg en hulpverlening.

 Kwaliteit

De aanbesteding voor de buurtsportcoaches voor de periode 2017-2021 loopt.

 Tijd

 Geld

Speerpunten

Toekomstbestendige sportverenigingen

- Bewustwording bij en ondersteuning van sportverenigingen om te anticiperen op de effecten van krimp van ledenaantallen;
- Sterke en vitale sportverenigingen

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Wij faciliteren de Sport Federatie Berkelland (SFB)

Wij subsidiëren SFB en hebben 3 x per jaar regulier overleg

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Wij ondersteunen de SFB bij het bereiken van hun doelstelling om zoveel mogelijk Berkellanders te kunnen laten sporten.

Tijd

NVT

Geld

De SFB ontvangt een subsidie die jaarlijks wordt geïndexeerd.

2. Wij faciliteren Achterhoek in Beweging (AiB).

- Wij zetten uren en cofinanciering in op regionale projecten die zich richt op versterken van sportverenigingen in de richting van marktgericht denken, bredere samenwerking en duurzame sportaccommodaties;
- Voor regionale projecten dienen wij provinciale subsidieaanvragen in.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Tijd

Geld

3. Wij evalueren / zoeken een oplossing voor het regionale verenigingsondersteuningsproject Club Vooruit.

Op basis van motie M16-07 van 21 juni 2016 zal het college voor de begrotingsraadsvergadering met een uitgewerkt voorstel komen om verenigingsondersteuning te behouden voor Berkellandse verenigingen.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Per 1 oktober 2016 heeft Club Vooruit haar werkzaamheden beëindigd. Naar aanleiding van een motie is de wens geuit om (administratieve) verenigingsondersteuning voor de Berkellandse verenigingen te behouden. Deze ondersteuning bestaat uit twee onderdelen:

1) Een eenmalige aanjaagsubsidie van 500,00 euro voor de administratie Deze aanjaagsubsidie kan aangevraagd worden door verenigingen/stichtingen op het terrein van sport, cultuur en welzijn die na 1 juli 2016 hun (gedeeltelijke, specialistische) administratie aan de markt uitbesteden. Het doel is om de vrijwilligers van de verenigingen op administratief gebied te ondersteunen en te ontlasten.

2) Bestuurskracht en samenwerking tussen verenigingen versterken Bij veel verenigingen is er een behoefte aan versterking van de bestuurskracht. Op dit moment zijn we aan het onderzoeken hoe we een dergelijke 'verbindingsfunctionaris' vorm kunnen geven binnen de regeling 'Combinatiefunctionarissen Brede Impuls'.

Tijd

Geld

Wat mag het kosten?

Exploitatie						
Lasten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Er is een actieve en gezonde leefstijl onder alle inwoners	-198	0	-198	-198	-178	-178
Toekomstbestendige sportverenigingen	-79	0	-79	-79	-79	-79
Gemeentelijke (binnen) sportaccommodaties zijn verzelfstandigd	-590	-236	-826	-590	-590	-590
Totaal lasten	-866	-236	-1.103	-866	-846	-846
Baten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Totaal baten Gemeentelijke (binnen) sportaccommodaties zijn verzelfstandigd	269	0	269	269	269	269
Resultaat	-598	-236	-834	-598	-578	-578

RECREATIE EN TOERISME

"Berkelland heeft grote aantrekkingskracht"

Algemeen

Speerpunt

Het bieden van op maat gesneden belevingsconcepten voor recreanten

- Op maat gesneden belevingsconcepten voor recreanten.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. We dragen bij aan het project digitale beleving in de Achterhoek

Digitale ontsluiting van locaties die niet toegankelijk zijn. Beleving op maat (juiste locatie, juiste doelgroep, tijd- en weerafhankelijk). Innovatie en vernieuwingsslag bestaande en nieuwe TOP's als lokale economische motoren voor toeristische ontwikkelingen en als digitale knooppunten voor real-time toeristisch aanbod. Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

Er zijn twee conceptprojectbeschrijvingen voor digitale beleving in de Achterhoek. Deze projectbeschrijvingen zijn wat betreft de stuurgroep Achterhoek 2020 akkoord. Ze worden verder uitgewerkt en kunnen daarna ingediend worden bij de provincie

Tijd

Geld

Speerpunt

Het versterken van het kwaliteitsniveau van het vrijetijdsaanbod

- Het aanbod voldoet aan de behoeften van de gast;
- Er zijn meer overnachtingen en bestedingen van dag- en verblijfstoerisme;
- Investerings om de kwaliteit te verhogen;
- Innovatie van producten en businessmodellen;
- Bewerkstelligen van crossovers / koppelen van aanbod;
- Investeren in mensen, vakmanschap en waardering van de gast.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. We dragen financieel en inhoudelijk bij aan het project Mobiliteit als beleving met de E-Kar

De Achterhoek als één beleving ervaren. Ondernemers organiseren laagdrempelige (convenience) mobiliteit. Denk aan ontsluiting van stations (sterk element in de Achterhoekse infrastructuur) met groene fietsen, scooters of een (Achterhoekse) e-kar. Dit zijn elektrische vervoersmiddelen met een Made in the Achterhoek en met een unieke Achterhoekse signatuur/look and feel.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

Financiering: MIP regionaal

2. We dragen financieel en inhoudelijk bij aan projecten op het gebied van routestructuren

Stichting Achterhoek Toerisme onderhoudt de bewegwijzering van de fiets- en wandelnetwerken.
Renovatie van de Graafschap MTB-route, samen met de gemeenten Lochem, Bronckhorst en evt. Zutphen
Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

 Kwaliteit

College heeft ingestemd met het opwaarderen van de mountainbikeroute de Graafschap. Het is een intergemeentelijk project waarvoor nog een subsidieverzoek loopt bij de provincie. Bedoeling is om dit voorjaar te starten met de werkzaamheden.

 Tijd

 Geld

Dekking: overh. begroting 2016 naar 2017

3. We faciliteren financieel en inhoudelijk een cursus ambassadeurs voor het landschap van IVN voor inwoners en recreatieondernemers.

Service bieden door kennis van het gebied te delen met de gast.
Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

 Kwaliteit

De cursus ambassadeur voor het landschap kan van start. IVN stelt de cursus samen en werft de cursusdeelnemers onder de recreatieondernemers.

 Tijd

 Geld

Dekking: Landschapsregeling

Speerpunt

Meerwaarde door samenwerking

- Faciliteren dat ondernemers nieuwe verdienmodellen ontwikkelen door het bijdragen aan verbindingen tussen ondernemers en arrangementen;
- Grensoverschrijdend samenwerken op vier thema's: cultuur, toerisme, educatie en economie.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. We faciliteren het Berkeldalproces

Elkaar en elkaars agenda kennen is van belang om projecten tot stand te brengen en uit te voeren. We werken aan een gedeeld toekomstbeeld voor het Berkeldal.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

We nemen deel aan het berkeldal platform. Er zit energie in het gebied langs de Berkel en we leren van deze nieuwe vorm van samenwerken, waarbij we als overheid één van de medespelers zijn.

Binnen het berkeldalproces wordt de Duits-Nederlandse samenwerking actief opgepakt naar aanleiding van een initiatief voor een berkelfestival. Dit is een festival rondom meerdere thema's. Hiervoor is een Interreg-aanvraag in voorbereiding, in samenwerking met vijf Duitse gemeenten langs de Berkel. De Interreg aanvraag is gericht op langjarige samenwerking tussen burgers en verenigingen tussen Duitsland en Nederland.

Tijd

Geld

Voor de organisatie van het festival voor 2017 is € 4.000 nodig.

2. We faciliteren de regiocoördinator inhoudelijk en financieel.

De regiocoördinator in Berkelland heeft in samenspraak met Berkellandse ondernemers een nieuw activiteitenprogramma gemaakt. Dat voeren we uit.

Kwaliteit

De aanstelling van de regiocoördinator is verlengd voor een periode van 3 jaar.

Tijd

Geld

dekking: regulier budget

3. Jaarlijks organiseren wij een ontmoetingsdag voor vrijetijdsondernemers

In samenwerking met de regiocoördinator organiseren wij voor de tweede keer een ontmoetingsdag voor vrijetijdsondernemers in Berkelland. We delen op regelmatige basis arbeidsmarktinformatie met elkaar (monitor 2015, nulmeting 2013) De monitor wordt om de twee jaar gehouden.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Kwaliteit

In februari is een ontmoetingsdag in Berkelland gehouden, georganiseerd door de regiocoördinator. Deze is succesvol verlopen.

Tijd

 Geld

Dekking: regulier budget

4. We faciliteren Achterhoek Toerisme financieel en inhoudelijk

De subsidieovereenkomst met de Stichting Achterhoek Toerisme loopt tot en met 2017. In 2017 bereiden we een nieuwe overeenkomst voor.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

 Kwaliteit

De evaluatie van Achterhoek Toerisme is in voorbereiding evenals de besluitvorming over de subsidiering van Achterhoek Toerisme voor de navolgende jaren.

 Tijd

 Geld

Verwachting vergoeding zelfde tarief zal zijn als 2016

5. We faciliteren een makelaar Vrijtijdseconomie die de regionale Vrijtijdsagenda uitvoert

De recent aangestelde VE-makelaar begeleidt het proces om samen met ondernemers projecten uit te voeren. Knelpunten wegwerken en stimuleren innovaties. We stellen regionaal cofinanciering beschikbaar voor projecten die toerisme en recreatie aanjagen.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

 Kwaliteit

De kennismakelaar Vrijtijdseconomie is voortvarend aan de slag en in samenwerking met de kennismakelaars van de stuurgroep Achterhoek 2020 geeft zij vorm aan de projecten die moeten zorgen voor de toepassing van digitale technieken binnen de vrijetijdssector.

 Tijd

 Geld

Dekking vanuit MIP

6. We doen mee in het Duits-Nederlandse netwerk 'Grensoverschrijdende Euregionale samenwerking'.

Duitse en Nederlandse grensgemeenten bundelen hun krachten, delen lopende projecten met elkaar, bespreken mogelijke aansluitingen, delen netwerken en zetten samen activiteiten op.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

 Kwaliteit

Er zit momenteel veel energie op de grensoverschrijdende samenwerking.

De intergemeentelijke duitnederlandse samenwerking is opgestart rond verschillende thema's zoals toerisme en recreatie, gezondheid en sport, cultuur en arbeidsmarkt. Via de Regio Achterhoek vindt bestuurlijke afstemming plaats.

Op het gebied van toerisme en recreatie zit vooral energie op netwerken tot stand brengen en elkaar leren kennen. Dit moet tot stand komen door uitwisseling tussen bedrijven, bedrijfsbezoeken ed.

 Tijd

 Geld

Er is geen procesgeld beschikbaar.

Wat mag het kosten?

Exploitatie						
Lasten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Samenwerking	-538	0	-538	-538	-538	-538
Het versterken van het kwaliteitsniveau van het vrijetijdsaanbod	-96	-4	-96	-96	-96	-96
Totaal lasten	-634	-4	-634	-634	-634	-634
Baten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Totaal baten Samenwerking	2	0	2	2	2	2
Resultaat	-632	-4	-632	-632	-632	-632

WONEN

"Een aantrekkelijke woningvoorraad in Berkelland"

Algemeen

Speerpunten

Een toekomstbestendige bestaande woningvoorraad

- In 2019 zijn in de particuliere woningvoorraad 1500 energierenovaties uitgevoerd;
- Ouderen blijven langer zelfstandig wonen;
- De bestaande woningmarkt is bereikbaar voor starters;
- De kwaliteit van wijken is verbeterd.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Voor meer informatie over energierenovaties in de particuliere woningvoorraad zie ontwikkelprogramma Energie en Duurzaamheid

Portefeuillehouder: Joke Pot

☐ Kwaliteit

☐ Tijd

☐ Geld

2. Een Blijverslening voor particulieren. Hiermee kunnen zij ingrijpende verbouwingen/aanpassingen aan de eigen woning financieren. Evalueren van Blijverslening na 1 jaar.

Met de Blijverslening kunnen meer ingrijpende verbouwingen aan de eigen woning worden gefinancierd, zoals een uitbreiding op de begane grond met slaapkamer en badkamer. Het levensloopbestendiger maken draagt bij aan het langer zelfstandig blijven wonen.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

☐ Kwaliteit

De Blijverslening is een nieuw landelijk product en sinds jun 2016 beschikbaar in Berkelland. Tot en met het 1e kwartaal 2017 is nog geen Blijverslening verstrekt in Berkelland.

☐ Tijd

☐ Geld

3. We onderzoeken of en waar er kleinschalige (extramurale) woonvormen voor ouderen gerealiseerd kunnen worden.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren, Patricia Hoytink- Roubos

 Kwaliteit

Samen met de Regietafel wonen en zorg willen we eind 2017 per kern vraag- en aanbodontwikkeling voor woonzorg in beeld hebben. Dat zal de basis bieden voor de afweging of en waar de realisatie van kleinschalige woonvormen voor ouderen wenselijk is.

 Tijd

In raadsvergadering van december 2016 is kwantitatieve en kwalitatieve informatie over vraag en aanbod ontwikkelingen van Wonen met Zorg voor ouderen besproken.

In deze, samen met de Regietafel wonen en zorg, opgestelde analyse lag het accent op het intramuraal wonen voor mensen met dementie. In de komende maanden wordt deze analyse met de Regietafel verder uitgewerkt voor ook extramurale woonzorg. Daarnaast wordt de analyse per kern uitgewerkt. Inzet is om deze eind 2017 gereed te hebben.

 Geld

4. We hebben een Starterslening om voor starters op de woningmarkt de overbrugging tussen de koopprijs en de maximale hypotheek bij banken te overbruggen.

De starterslening is bedoeld voor de financiering van bestaande woningen tot een aankoopprijs van € 200.000. In de kleine kernen kan de lening ook ingezet worden voor de bouw van een nieuwe woning. Het landelijke Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (www.svn.nl) verzorgt de uitvoering. Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

5. Om nadelige gevolgen van krimp tegen te gaan is investeren in de openbare ruimte en bestaand vastgoed noodzakelijk. Er is een fonds voor herstructurering ingesteld.

Met lokale co-financiering kunnen we samen met andere eigenaren en gebruikers van het gebied bijdragen aan projecten die kwaliteit toevoegen aan de leefomgeving. Ook zoeken we regionaal naar mogelijkheden om een sloop- / vernieuwingsfonds in te stellen.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

Speerpunten

Het aantal en type woningen past bij de behoefte

- 185 woningen zijn er in Berkelland per saldo toegevoegd tussen 2015 en 2025;
- De overcapaciteit aan plannen is teruggebracht naar 0;
- Bestaand vastgoed in centra wordt wanneer nodig getransformeerd tot woningen.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Woningmarktonderzoek: hieruit blijkt woningbouwbehoefte naar type en locatie. Analyseren of huidige woningbouwplannen hierbij passen met het regionaal stoplichtmodel.

Voor het analyseren gebruiken wij het regionale stoplichtmodel. Het regionale stoplichtmodel is een hulpmiddel om woningbouw plannen te beoordelen. Op grond van een set volkshuisvestelijke, ruimtelijke en financieel-juridische argumenten kunnen plannen worden gekwalificeerd. Deze regionale methodiek maakt lokale kwalitatieve afweging van plannen mogelijk. En geeft daarmee onderbouwing aan de visie: doorgaan (groen), heroverwegen op inhoud en/of locatie (oranje), stopzetten (rood).

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

2. We vertalen de uitkomsten van het stoplichtmodel in Structuurvisies Wonen per kern en voor het buitengebied. Deze vormen het kader voor nieuwe bestemmingsplannen.

De overcapaciteit van bestaande bestemmingsplannen is ruim 600 woningen. Per kern geven we in de Structuurvisies Wonen aan welke plannen we verantwoord vinden. We overleggen met belanghebbende partijen over mogelijk andere invulling van de overtollige plannen. Niet gebruikte vergunningen worden na 1 jaar ingetrokken.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

 Kwaliteit

We liggen op koers.

Ondertussen is het intrekbeleid voor vergunningen ingetrokken, waardoor we terugvallen op de wettelijke termijn van 6 maanden.

In het najaar worden de structuurvisies voor de grote kernen aan de raad aangeboden. De kleine kernen bieden we de mogelijkheid om eenzelfde proces als de pilot Beltrum te doorlopen alvorens de structuurvisies worden opgesteld.

 Tijd

 Geld

3. We willen werken aan vitale centra. Voor leegstaande panden zoeken we met eigenaren naar passende functies. Soms kan transformatie naar wonen een oplossing bieden.

Om functieverandering naar wonen in de centra mogelijk te maken, houden we bij het afwegen van plannen rekening met beperkte ruimte voor transformatie. Via de structuurvisies Wonen leggen we deze keuzes per kern vast.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

4. We bewaken de gemeentelijke grondexploitaties. Voor het afwaarderen van plannen treffen we maatregelen.

Het terugdringen van plannen heeft ook effecten op het aantal uit te geven kavels voor nieuwbouw. Een aantal plannen is inmiddels afgewaardeerd. Ook wordt met minder verwachte opbrengsten rekening gehouden. Herverkaveling of een andere invulling van de locatie heeft soms ook gevolgen voor de kosten voor het bouw- of woonrijp maken.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

 Kwaliteit

In 2017 worden de structuurvisies Wonen voor de grote kernen Borculo, Neede en Ruurlo vastgesteld. Daarin wordt een vermindering van het aantal geplande woningen als kader gesteld voor toekomstige bestemmingsplannen. Mogelijk leidt dit tot herziening van gemeentelijke grondexploitaties. Naast ruimtelijke consequenties (wijzigen van verkaveling en woningtype) zijn nadelige financiële effecten niet uitgesloten.

 Tijd

Het bewaken van de gemeentelijke grondexploitaties is een continu proces. Per plan stellen we een exploitatiebegroting op waarin de verwachte uitgaven en opbrengsten in de tijd worden geraamd. Deze begrotingen actualiseren we minimaal jaarlijks. Via de paragraaf Grondbeleid in de jaarrekening leggen we hierover verantwoording af.

Het uitgiftetempo van beschikbare bouwkavels wordt mede bepaald door financieel economische marktomstandigheden. Demografische ontwikkelingen, aanbod vanuit de bestaande woningvoorraad en hypothecaire financierbaarheid spelen een rol op de woningmarkt. Economische groeimogelijkheden, infrastructuur en voldoende kwalitatief aanbod van personeel zijn aspecten die een rol spelen bij de vestiging van bedrijven. De gemeente probeert binnen haar mogelijkheden te faciliteren bij initiatieven die bijdragen aan een leefbare en vitale omgeving.

 Geld

Als gevolg van de demografische ontwikkelingen staan woningbouwplannen onder druk. De gemeente kent - afgezet tegen de verwachte daling van het aantal huishoudens - een overschot aan nieuwbouwplannen. Via structuurvisies Wonen vertalen we de gewenste vermindering van het aantal toe te voegen woningen in bestemmingsplannen. De argumenten die in het regionale stoplichtmodel zijn opgenomen vormen het uitgangspunt bij het opstellen van de structuurvisies. Daarmee willen we een zorgvuldige afweging maken op basis van volkshuisvestelijke en ruimtelijke aspecten. Dit kan er toe leiden dat ook gemeentelijke grondexploitaties voor woningbouw moeten worden bijgesteld. De financiële consequenties verwerken we minimaal jaarlijks bij het actualiseren van de exploitatiebegrotingen. Voor

het opvangen van nadelige effecten op de waardering van gemeentelijke complexen is per begin 2017 nog een voorziening beschikbaar van circa € 2 miljoen. Deze post is niet bedoeld voor het dekken van nadelige effecten bij particuliere ontwikkelaren.

Naast woningbouwlocaties kent de gemeente nog enkele bedrijfsterreinen, met name De Kieft in Eibergen en Everskamp in Ruurlo. Daarnaast neemt de gemeente samen met Oost Gelre deel in de ontwikkeling van Regionaal Bedrijventerrein Laarberg. Regionaal wordt gewerkt aan het in beeld brengen van de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte aan (uitbreiding van) bedrijfsterreinen. Dit onderzoek is de basis voor de actualisatie van het Regionaal Programma Bedrijventerreinen [RPB]. Dit RPB vormt voor de provincie het kader bij de afwegingen rond planologische capaciteit in bestemmingsplannen. Op dit moment is er geen concrete aanleiding om rekening te houden met een verlaging van de uitgeefbare hoeveelheid bouwkvavels.

5. We monitoren regionaal en lokaal de ontwikkelingen op de woningmarkt.

Jaarlijks informeren we de raad via de regionale monitor en de lokale voortgangsrapportage over de woningmarkt, de bestaande voorraad en ontwikkelingen rond nieuwbouw en sloop.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

Wat mag het kosten?

Exploitatie						
Lasten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Totaal lasten Het aantal en type toe te voegen woningen past bij de behoefte in de kern	-3.017	0	-3.017	-3.017	-3.017	-3.017
Baten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Totaal baten Het aantal en type toe te voegen woningen past bij de behoefte in de kern	2.292	0	2.292	2.292	2.292	2.292
Resultaat	-725	0	-725	-725	-725	-725

LEEFOMGEVING

"Een prettige woon- en leefomgeving in de gemeente Berkelland"

Algemeen

Speerpunten

Bereikbaarheid via vervoersystemen

- Alle woningen, bedrijven en voorzieningen in Berkelland voor iedereen bereikbaar zijn, ook zonder eigen auto of ander eigen vervoer.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Het wettelijke doelgroepenvervoer en een deel van het openbaar vervoer samen met buurgemeenten regionaal organiseren en optimaliseren.

De regionale uitvoeringsorganisatie (het team opdrachtgeving) is ondergebracht in Winterswijk
Portefeuillehouder: Han Boer, Joke Pot, Marijke van Haaren

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

2. Vrijwilligersvervoer stimuleren en helpen ontwikkelen, ook in de doorontwikkeling

Vlearmoesbus
Naoberbus
Vervoerdienst Berkelland
Inzet bus Rode Kruis voor bijzonder vervoer
Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

3. Particuliere initiatieven de ruimte geven

Gedeeld Mobiel in Beltrum en Haarlo
Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Tijd

Geld

Er zijn nu nog mogelijk heden uit het potje "Burger initiatieven". Ook zijn er andere subsidiemogelijkheden.

Wij verwachten dat eind van dit jaar het potje "Burger initiatieven" voortijdig leeg is.

Het Gebiedsteam maakt op basis van de ervaringen met de gerealiseerde initiatieven en de gesignaleerde ondersteuningsvragen een analyse naar de behoefte van nieuwe financiële middelen voor ondersteuning van initiatieven en bereid een college voorstel voor.

Speerpunten

Inwoners voelen zich verantwoordelijk voor eigen buurt of wijk

- Buurt- en dorpsorganisatie zorgen zelf voor inrichting of onderhoud met een buurtbudget;
- Kwaliteit van de openbare ruimte in het centrum is op orde;
- Kinderen kunnen veilig spelen in de buurt.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. We overleggen met inwoners en maatschappelijke organisaties over vormen van buurtverantwoordelijkheid.

We verkennen bestaande vormen van buurtverantwoordelijkheid op verschillende terreinen. Onder andere over groen en speelruimte. We geven op basis van de ervaringen van de pilots inwoners inzicht in de mogelijkheden en werkbudgetten voor inrichting of onderhoud van hun openbare ruimte.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Tijd

In gesprekken met wijken en buurten zoeken we naar mogelijke vormen van buurtverantwoordelijk.

Geld

De voorstellen zijn er. Er is nog geen budget voor vrijgemaakt of geoormerkt. Een voorbeeld is wijk "De Berg". Daar is een wijkteam. In een pilot kijken we samen met het wijkteam welke taken in de wijk, die nu door de gemeente worden uitgevoerd, in aanmerking kunnen komen om te behartigen van uit het wijkteam.

Daarbij maken we inzichtelijk voor de gemeentelijke taken welke financiële middelen er voor zijn, en welke planning daarbij hoort. We bereiden een college voorstel voor, om de pilot uit te voeren en deze en andere initiatieven te kunnen realiseren. **Er is geen extra geld voor buurtbudget.**

2. We overleggen met centrumondernemers over het (groen)onderhoud.

Uitgangspunt is dat centrumgebieden schoon en intact zijn en dat ondernemers een deel van het (groen-) onderhoud zelf te doen

Portefeuillehouder: Joke Pot

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

3. We overleggen met inwoners over speelplekken.

We stimuleren buurten en wijken ambassadeurs te worden voor speelplekken. Het totaalaanbod van speelmogelijkheden (denk aan schoolpleinen en speeltuinen) staat centraal.

Portefeuillehouder: Joke Pot

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

Speerpunten

Omgevingsbeleid draagt bij aan leefbaarheid

De nieuwe Omgevingswet zal naar verwachting voorjaar 2019 in werking treden en heeft vier doelen:

- versnellen en verbeteren van besluitvorming
- samenhangende benadering beleid, besluitvorming en regelgeving;
- vergroten bestuurlijke afwegingsruimte;
- inzichtelijkheid, voorspelbaarheid, gebruiksgemak.

De Omgevingswet heeft vergaande gevolgen voor de huidige manier van besturen, organiseren en communiceren van gemeenten. De Implementatie van de Omgevingswet vraagt behoorlijk wat van gemeentes. Ze wordt ook wel 'de vierde transitie' genoemd. Niet alleen de wetgeving verandert, maar ook de rollen die overheden ten opzichte van elkaar en van hun inwoners hebben, alsook de digitalisering.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Implementeren nieuwe Omgevingswet in planvorming, beleid, procedures, instrumenten en werkwijze van Berkelland (inhoudelijk/procedureel/juridisch).

In de Omgevingswet worden 26 bestaande wetten opgenomen en het aantal algemene maatregelen van bestuur (AmvB's) teruggebracht van 120 naar 4. Deze vermindering van regels moet onder meer leiden tot meer kwaliteit voor de leefomgeving, een grotere keuzevrijheid voor ondernemers, kortere procedures en minder onderzoekslasten. Eén wet, één vergunning.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum, Patricia Hoytink- Roubos

Kwaliteit

2017 is het jaar van voorbereiding en bewustwording. Daar zijn we volop mee bezig. De projectorganisatie is gestart met drie projectgroepen (dienstverlening/procedures, cultuurverandering/communicatie en digitalisering. De raadswerkgroep is twee keer bij elkaar geweest. Het is de bedoeling om de 2e helft van 2017 een aangepaste bestuursopdracht te formuleren, waarin de bestuurlijke ambitie wordt gekozen.

Tijd

Geld

Voor 2017 is een bedrag van € 50.000 gereserveerd. Dat budget wordt gebruikt voor inzet van programmacapaciteit, bijeenkomsten en het inzetten van externe deskundigheid. Voor de jaren 2018 e.v. zal extra budget nodig zijn voor inzet van personeel, digitalisering, opleidingen. 'Voordat de Voorjaarsnota definitief wordt voorgelegd aan de gemeenteraad heeft het college een beslissing genomen over de hoogte van het te reserveren bedrag.

2. Het eigen maken van een andere manier van werken, een andere houding en gedrag van de gemeentelijke organisatie (cultuuromslag, participatie, integraliteit)

Het gaat om een cultuuromslag/andere manier van werken, waarbij de dialoog met inwoners/stakeholders/de omgeving voorop staat. Dit sluit aan bij Veranderende samenleving, vernieuwd bestuur en de organisatieverandering.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum, Patricia Hoytink- Roubos

Kwaliteit

Tijd

Geld

3. Digitalisering: de gemeentelijke informatievoorziening moet aansluiten op landelijke regelgeving en moet bewoners en bedrijven meer gaan ondersteunen.

De informatievoorziening is een belangrijke factor voor een succesvolle invoering van de Omgevingswet. Er komt een landelijk Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Ook de gemeentelijke informatievoorziening moet hierop worden ingericht.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum, Patricia Hoytink- Roubos

Kwaliteit

2017 is een jaar van oriëntatie en opstellen van een projectplan voor periode vanaf 1-1-2018

Tijd

Op 1 juli 2018, het moment van invoering van de Omgevingswet, moet minimaal de continuïteit van het vergunningverleningsproces geborgd zijn. Het volledige stelsel moet in 2024 afgerond zijn.

Geld

In het algehele collegevoorstel voor de invoering is door de programmamanager onder andere aangegeven dat:

- er rekening wordt gehouden met extra formatiekosten voor ICT
- **geen** ICT-kosten zijn meegenomen voor de aanpassing van de bestaande ICT , maar dat deze in

- de ICT-meerjarenplanning zijn opgenomen
- rekening wordt gehouden met budget voor een inhaalslag om de basis op orde te brengen (digitalisering archief, basisregistraties).

Speerpunten

Vitale leefomgeving: versterken/ opstarten dorpsnetwerken (buurt- en dorpsorganisatie) en agendavorming per kern door inwoners

- Dorpsnetwerken (buurt- en dorpsorganisatie) in de 4 grotere kernen krijgen;
- De dorpsnetwerken leveren een integrale gebiedsagenda aan;
- De dorpsnetwerken zijn verantwoordelijk voor de uitvoering en verantwoording van de agenda (gebiedscyclus) in samenspel met andere partijen.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. We faciliteren de start van dorpsnetwerken en geven de kernen de ruimte om zichzelf te organiseren in representatieve dorpsnetwerken.

In drie grote kernen ontbreekt het aan organisatiegraad, waardoor de gemeenschapskracht onvoldoende kan worden geactiveerd. Hier gaan we een impuls aan geven.

Portefeuillehouder: Patricia Hoytink- Roubos

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

2. Dorpsnetwerken maken een gebiedsagenda en handelen initiatieven uit eigen gebied af. Gemeente stelt samen met dorpsnetwerken spelregels op om initiatieven te stimuleren.

De gemeente beheert de middelen en stelt samen met de dorpsnetwerken spelregels op om initiatieven te stimuleren uit hun eigen gebied. Uitgangspunt is dat kernen zelf in staat zijn om initiatieven te beoordelen en verder te brengen vanuit hun eigen agenda en gemeenschapskracht.

Portefeuillehouder: Joke Pot

 Kwaliteit

De dorpsorganisaties hebben een uitvoeringsagenda. Er is maandelijks contact over o.a. de voortgang van de projecten.

 Tijd

 Geld

3. Dorpsnetwerken leggen aan de dorpsgemeenschap verantwoording af over voortgang van hun activiteiten en werken aan een duurzame positie van dorpsnetwerken in de kernen.

We stimuleren op een duurzame manier de gemeenschapskracht van een kern en leggen de verantwoordelijkheden op de juiste plaats vanuit onze visie op de doe-het-samenleving
Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Er is gestart met het opzetten van een dorpsnetwerk in de grote kernen. Hiervoor zijn de grote kernen ingedeeld in logische delen. Deze delen worden afzonderlijk bezocht. De bewoners van dat deel ontvangen daarvoor een uitnodiging.

Het bezoek wordt eerst intern voorbereid door in de organisatie alle onderwerpen op te halen die in de betreffende wijk spelen en intern bekend zijn. De betreffende vakcollega's zijn ook bij het bezoek aanwezig.

Per grote kern wordt er gestaart met 1 wijk om ervaring op te doen en om van elkaar te leren. De interne voorbereiding voor deze eerste bezoeken loopt

Tijd

Het is de bedoeling om per grote kern 1 wijk per maand te bezoeken

Geld

Er is nog geen duidelijkheid of er middelen zijn om eventuele zaken die uit de bezoeken naar voren komen ook daadwerkelijk uit te kunnen voeren.

Speerpunten

Wijken en kernen zijn goed en veilig bereikbaar

- De gemeentelijke wegen zijn duurzaam veilig.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. 30- en 60 kilometerzones inrichten.

Meeliften van 30 km/uur maatregelen bij rioolwerkzaamheden;

Door mee te liften op groot onderhoudswerk, worden in de 60km/h zones drempels en plateaus gerealiseerd.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

In de kern Neede moeten de wijken in het noord-oosten nog ingericht worden als 30 km/u gebied. Dit zijn de laatste gebieden in Berkelland die nog als 30km/u gebied moeten worden ingericht. Een verkeersbesluit daarvoor zal dit jaar worden genomen. De fysieke inrichting zal worden aangepakt in combinatie met rioolwerkzaamheden.

Tijd

Het verkeersbesluit wordt in 2017 genomen.

De fysieke aanpassingen zullen na 2017 plaatsvinden (in combinatie met rioleringswerkzaamheden).

Geld

Komt pas aan de orde bij rioleringswerkzaamheden.

2. We brengen samen met inwoners en gebruikers in beeld of huidige wegfuncties nog passen bij het huidige gebruik.

We starten met een pilot in een afgebakend gebied in Beltrum.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

In plaats van een weg in Beltrum starten we met de Lintveldseweg in Eibergen. Met de inzet van assetmanagement voor de uitvoering van wegbeheer wordt er niet alleen met een technische bril een afweging gemaakt welke wegen onderhoud nodig hebben, maar worden ook aspecten op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, gebruik, bereikbaarheid, etc meegewogen. In de vorm van een pilot gaan we in juni 2017 met bewoners van de Lintveldseweg in Eibergen om tafel om ook de inbreng van de bewoners en gebruikers in deze afweging mee te nemen.

Tijd

Geld

Er is geen additioneel budget nodig.

3. Bij de aanpassing van de bestaande N18 en de N315 brengen we de belangen van de inwoners en wegverbindingen van Berkelland in.

We voeren ons deel van de realisatieovereenkomst uit over aanleg van de nieuwe N18, en overdracht en aanpassing van de bestaande N18.

We bevorderen dat de provincie de N315 verbetert met en voor omwonenden.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Tijd

Aan de raad is tijdens een beeldvormende informatiebijeenkomst op 25 oktober 2016 meegedeeld dat het plan was om in het voorjaar van 2017 met nadere (financiële) voorstellen te komen voor met name de afwaardering van de bestaande N18.

De verwachting is dat dit in het najaar van 2017 zal gebeuren.

Geld

De planning is om in het najaar van 2017 nadere (financiële) voorstellen te doen de raad.

Wat mag het kosten?

Exploitatie						
Lasten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Totaal lasten Inwoners voelen zich verantwoordelijk voor eigen buurt of wijk	-91	0	-91	-91	-91	-91
Resultaat	-91	0	-91	-91	-91	-91

INTEGRALE VEILIGHEID

"Veiligheid is van en voor ons allemaal"

Algemeen

Speerpunten

De inwoners en de BOA's zijn onze ogen en oren van de wijk voor veiligheid

- Inwoners helpen actief mee een buurt veilig te maken.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. De gemeente blijft zich inzetten om zoveel mogelijk mensen aan te sluiten bij burgernet en het burgerinitiatief whatsapp groepen

Als er veel mensen aangesloten zijn bij burgernet kunnen incidenten worden opgelost, maar ook toekomstige incidenten worden voorkomen. Door de whatsapp groepen zijn inwoners alert op verdachte situaties en melden deze ook bij de politie

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

In alle kernen (met uitzondering van Eibergen) draait nu een Whatsapp groep. In Eibergen is wel een start gemaakt. De gemeente plaatst borden en ondersteunt de initiatiefnemers, maar het betreft een burgerinitiatief. De gemeente heeft in 2017 'boef in de wijk' georganiseerd om meer bekendheid te geven aan de Whatsapp groepen en om inwoners bewust te maken wat een verdachte situatie is.

Tijd

Geld

2. Versturen preventiebrieven in straten waar ingebroken is om het oplossingspercentage omhoog te krijgen en omdat er vaak meerdere keren in één buurt ingebroken wordt.

Veiligheid heeft voor iedereen prioriteit. Om het oplossingspercentage omhoog te krijgen (sommige omwonenden hebben wel iets gezien) en omdat er vaak meerdere keren in één buurt ingebroken wordt. Veilig samen leven kan niet zonder zelf verantwoordelijk te zijn. Buurtpreventie is de verantwoordelijkheid van iedere inwoner. Bijvoorbeeld door op het huis van de buren te letten als die met vakantie zijn.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

Bij elke inbraak in een woning wordt een preventiebrieven verstuurd naar de omwonenden

Tijd

 Geld

3. De BOA's en de politie doen de witte voetjes actie.

Inwoners met open ramen en deuren krijgen een wit voetje (folder) om mensen te doordringen dat inbreken soms wel erg makkelijk is

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

4. De politie zet lokfietsen in om het aantal fietsdiefstallen te verminderen.

De gemeente ondersteunt hierin. Berkelland betaalt de track en trace systemen gezamenlijk met alle Achterhoekse gemeentes omdat kleine criminaliteit vaak leidt tot oplossen van HIC (high Impact Crime). Deze HIC hebben grote impact op het leven van inwoners.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

 Kwaliteit

De gemeentes Aalten, Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk hebben gezamenlijk de kosten betaald voor de track en trace van de lokfietsen in Achterhoek-Oost. Er zijn afgelopen jaar diverse aanhoudingen verricht, omdat iemand een lokfiets heeft meegenomen.

 Tijd

 Geld

Speerpunten

Integriteit

- Ambtenaren en bestuurders handelen integer in alle gevallen.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Voor alle medewerkers bijeenkomsten organiseren over integriteit . De integriteitslijnen worden voortdurend gecheckt of ze bijdragen aan integer handelen.

Het vooral gaat om houding en gedrag, bewustzijn. We zetten het onderwerp daarom hoog op de agenda.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

 Kwaliteit

Privacy en integriteit staan hoog op de agenda van de Gemeente Berkelland.

Als organisatie willen wij de persoonsgegevens van onze inwoners zo goed mogelijk beschermen.

Daarom is medio 2016 het project privacy gestart. Het doel van dit project is het vergroten van de bewustwording over privacy in de organisatie.

Integriteit is daar onderdeel van.

In het kader van het project privacy hebben alle medewerkers een algemene cursus gevolgd over het onderwerp privacy.

Daarnaast gaat de projectgroep met alle teams in gesprek over privacy en welke afspraken zij onderling hebben op het gebied van privacy.

Naar aanleiding van de cursus en gesprekken worden houding en gedragsregels op het gebied van privacy opgesteld.

Daarnaast maakt de projectgroep een plan om privacy te borgen in de organisatie.

Het onderwerp integriteit wordt ook tegen het licht gehouden.

Ons visiedocument wordt geactualiseerd en vertaald naar de huidige situatie.

Daarnaast is er extra aandacht voor de ambtseed die door nieuwe medewerkers wordt afgelegd.

Ook zijn er in de organisatie vertrouwenspersonen voor ongewenst gedrag en integriteit aangewezen.

Medewerkers kunnen bij hen terecht voor ondersteuning.

De klokkenluidersregeling wordt in 2017 geactualiseerd en aangepast aan de invoering van de Wet Huis voor klokkenluiders.

Tijd

Medio 2016 is het privacy project gestart, we verwachten het project op 01-07-2017 af te ronden.

Het onderwerp privacy blijft daarna doorgaan en hoog op de agenda staan. Dit gebeurt onder andere door het maken van jaarverslagen en het uitvoeren van audits.

Het visiedocument over integriteit wordt vanaf 01-05-2017 opgepakt en moet 01-08-2017 klaar zijn.

Geld

Speerpunten

Veiligheid bij bedrijven is in orde

- Bedrijven doen zelf veel doen aan een veilige omgeving en preventie. Zo veel mogelijk bedrijfsterreinen vallen onder een KVO.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Invoering Keurmerk Veilig Ondernemen ondersteunen, stimuleren en inkoopregistratie controleren in Digitaal Opsporingsregister ter voorkoming handel in gestolen goederen.

BOA's en politie controleren of ze de inkoop registeren in het DOR (Digitaal Opsporings register) ter voorkoming van handel in gestolen spullen. Alle bedrijven terreinen zijn in 2015/2016 opnieuw gecertificeerd voor drie jaar. In Neede en Borculo zijn ze nu ook bezig met het opstellen van een KVO. Het registeren van vaak gestolen goederen in het Digitale opsporingsregister (DOR) is opgenomen in de APV.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Kwaliteit

Met uitzondering van Eibergen (ivm revitalisering binnenstad) zijn alle grote kernen voorzien van een Keurmerk Veilig Ondernemen ondersteund door de gemeente.

De buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA) gaan met de politie mee op controle naar bedrijven die goederen hebben geregistreerd in het digitaal opsporings register (DOR). De BOA's gaan binnenkort ook zelfstandig op controle.

 Tijd

 Geld

Wat mag het kosten? (bedragen x 1000)

Exploitatie						
Lasten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Oren en Ogen in de wijk	-21	0	-21	-21	-21	-21
Veiligheid bij bedrijven is op orde	-40	0	-40	-40	-40	-40
Totaal lasten	-61	0	-61	-61	-61	-61
Resultaat	-61	0	-61	-61	-61	-61

DOORLOPENDE OVERIGE TAKEN

"Activiteiten die niet passen binnen de andere programma's"

Algemeen

Lokale omroep

In het college is bepaald dat de bijdrage aan de lokale radio-omroep te bepalen op de landelijke norm van € 1,19 per huishouden. De aanvankelijke raming wordt daarom verhoogd met € 8.000.

VNOG

Op basis van het laatste verdeelmodel kan de bijdrage aan de VNOG voor de komende jaren naar beneden worden bijgesteld. Voor 2017 gaat het om een voordeel van €18.500. Dit loopt op tot €74.000 in 2020.

Speerpunten

Doorlopende activiteiten

- Uitvoeren van vastgesteld beleid.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. Afvalinzameling en verwerking

We zamelen huis aan huis het huishoudelijk restafval, plastic, klein chemisch afval en GFT afval in. Verder zorgen we voor inzamelcontainers voor glas en subsidiëren we het inzamelen van papierafval. Eind 2017 willen we een nieuw grondstoffenplan vaststellen, waarbij nog meer aandacht op scheiding van afval aan de bron ligt.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

De visie om in 2020 te gaan voldoen aan de landelijke doelstelling (100 kilogram restafval per inwoner) wordt onderschreven door alle raadsfracties. De uitwerking van deze visie krijgt vorm in het nieuwe grondstoffenplan. De basis voor het grondstoffenplan is een hoge service op het inzamelen van grondstoffen zoals groente fruit en tuinafval (GFT), plastic metaal en drankenkartons (PMD) en oud papier en een lage service op het inzamelen van restafval.

Het grondstoffenplan vormt de basis voor de aanbesteding van het inzamelen en verwerken van het huishoudelijk afval. Voor 2018 verlengen wij de bestaande contracten om op die manier gefaseerd uitvoering te geven aan het grondstoffenplan. In 2019 moet de nieuwe inzamelsystematiek en de aanbesteding van het huishoudelijk afval zijn doorgevoerd.

Tijd

De voorbereiding op een nieuw Grondstoffenplan is 17 januari 2017 in gang gezet aan de hand van een thema avond en het daarop volgende gesprek met de afzonderlijke raadsfracties. Medio 2017 volgt de besluitvorming over de visie voor het grondstoffenplan. Het grondstoffenplan is eind 2017 gereed. De uitwerking van de inzamelsystematiek en aanbesteding van het huishoudelijk afval is medio 2018 gereed.

Geld

Verloopt binnen de financiële kaders.

2. Onderhouden van Begraafplaatsen en gelegenheid geven tot begraven

We onderhouden de gemeentelijke begraafplaatsen en zorgen ervoor dat op hier ook mensen begraven kunnen worden. Ook willen we onze inwoners de keuze geven voor meer natuurlijk begraven.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Natuurlijk begraven is mogelijk. De 'Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen gemeente Berkelland' is aangepast.

Tijd

De aangepaste 'Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen gemeente Berkelland' is gepubliceerd.

Geld

Kosten zijn iets hoger uitgevallen maar passen nog binnen onderhoudsbegroting.

3. Beheer en onderhoud van gemeentelijke eigendommen

Het gaat hier om gebouwen die ons eigendom zijn en die we niet als gemeente gebruiken. Het gemeentehuis en gym- of sportzalen gebruiken we wel en staan op andere plaatsen in de begroting. Doelstelling blijft dat we de panden die we niet zelf in gebruik hebben gaan vervreemden.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Tijd

Geld

4. Beheer en onderhoud van het openbaar groen

We zorgen ervoor dat wegen en paden niet overwoekert worden door gemeentelijk groen. We maaien het gras. We snoeien de bomen om gevaarlijke situaties te voorkomen. We nemen zoveel als mogelijk is de buurt en/of wijk mee.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Pas in de loop van april is het groenonderhoud op gang gekomen; het is zaak de ontwikkelingen nu goed te volgen. Het onderhoudsniveau wordt nu grotendeels gehaald.

Tijd

Er zijn geen duidelijke achterstanden geconstateerd.

Geld

Het overgrote deel van het reguliere onderhoud ligt vast in meerjarige opdrachten. De termijnbetalingen passen binnen de verwachtingen en er hebben zich geen onverwachte gebeurtenissen, met financiële gevolgen, voorgedaan.

5. Verzorgen van onderwijshuisvesting en overige onderwijszaken

We zorgen voor (vervangende)nieuwbouw van scholen. We verzorgen het vervoer naar bijzondere of speciale scholen. We houden ons bezig met het terugdringen van verzuim.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Tijd

Geld

6. Beheer en onderhoud van riolering

We hebben een uitgebreid rioleringsstelsel. Om dit stelsel goed te laten functioneren is onderhoud belangrijk. In het Gemeentelijk Rioleringsplan staat wanneer een bepaald gedeelte van de riolering moet worden onderhouden of vervangen.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

We hebben een uitgebreid rioleringsstelsel. Om dit stelsel goed te laten functioneren is beheer en onderhoud belangrijk. In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) staat wanneer een bepaald gedeelte van de riolering moet worden onderhouden of vervangen.

Tijd

Het GRP loopt tot 2018. In 2017 starten we met het opstellen van een visie over onze riolerings- en watertaken. Bij het opstellen van de visie worden veel partijen betrokken, waaronder de gemeenteraad en het waterschap. De doorlooptijd van de visie is ongeveer een jaar. Vervolgens stellen we het gemeentelijke watertakenplan op. Dat is de opvolger van het verbreed GRP. Voor eind 2018 willen wij dit plan af hebben.

Geld

De middelen zijn beschikbaar in het rioleringsfonds.

7. Beheer en onderhoud van wegen, straten en pleinen

Het wegennet in Berkelland is divers. Voor de veiligheid is onderhoud noodzakelijk. Jaarlijks bepalen we basis van inspecties welke wegen we dat jaar onderhouden of welke we gaan vervangen.

Portefeuillehouder: Joke Pot

Kwaliteit

Uit de in 2015 uitgevoerde herijking van het wegbeheer blijkt dat het kwaliteitsniveau van de wegen in het buitengebied door het beperkte budget steeds verder achteruit is gegaan. Deze teruggang in kwaliteit van vooral de asfaltwegen in het buitengebied was aanleiding voor de raad om het college te verzoeken de komende 4 jaar minimaal 250.000 euro uit de Reserve Onderhoud Wegen te gebruiken voor extra onderhoud aan de wegen in het buitengebied. Na uitvoering van de extra maatregelen zijn eind 2016 alle wegen in het buitengebied opnieuw geïnspecteerd. Daaruit blijkt dat het gemiddelde kwaliteitsniveau uitkomt op 5,0. De resultaten van dat extra onderhoud worden dus meteen zichtbaar in de inspectiecijfers.

 Tijd

 Geld

Wat mag het kosten?

Exploitatie						
Lasten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Afval	-3.295	0	-3.295	-3.293	-3.293	-3.293
Begraven	-349	-1	-350	-349	-349	-349
Bestuur	-1.840	7	-1.834	-1.834	-1.834	-1.834
Brandweer	-2.245	-37	-2.282	-2.300	-2.375	-2.449
Burgerzaken	-661	5	-656	-661	-661	-661
Gemeentelijke eigendommen	-337	-3	-340	-334	-334	-334
Lokale omroep	-15	-8	-23	-23	-23	-23
Milieu	-1.488	137	-1.352	-1.472	-1.325	-1.325
Musea	-127	-8	-135	-127	-127	-127
Onderwijshuisvesting en overige onderwijszaken	-3.379	0	-3.379	-3.379	-3.379	-3.379
Openbaar Groen	-2.876	0	-2.876	-2.876	-2.876	-2.876
Riolering	-5.216	0	-5.216	-5.224	-5.211	-5.218
Ruimtelijke ordening	-791	0	-791	-791	-791	-791
Veiligheid	-72	0	-72	-72	-72	-72
Wegen, straten en pleinen	-5.150	-253	-5.403	-5.403	-5.403	-5.403
Zwembaden	-942	-5	-947	-947	-947	-947
Markten	-70	0	-70	-70	-70	-70
Totaal lasten	-28.854	-166	-29.020	-29.154	-29.069	-29.150

Baten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Afval	3.748	0	3.748	4.029	4.029	4.029
Begraven	264	0	264	264	264	264
Brandweer	99	0	99	99	99	99
Burgerzaken	669	0	669	669	669	669
Gemeentelijke eigendommen	9	0	9	9	9	9
Milieu	8	0	8	8	8	8
Musea	24	0	24	24	24	24
Onderwijshuisvesting en overige onderwijszaken	144	100	244	144	144	144
Openbaar Groen	51	0	51	51	51	51
Riolering	6.345	0	6.345	6.345	6.345	6.345
Ruimtelijke ordening	73	0	73	73	73	73
Wegen, straten en pleinen	203	0	203	203	203	203
Markten	54	0	54	54	54	54
Totaal baten	11.692	100	11.792	11.973	11.973	11.973
Resultaat	-17.162	-66	-17.228	-17.181	-17.096	-17.176

FINANCIËN

Algemeen

Schoonmaak gemeentehuis

In de begroting is voor deze activiteit een bedrag van € 100.000 geraamd. Alleen met de dagelijkse schoonmaak is al een bedrag van € 120.000 gemoeid. Verder worden van dit budget bekostigd: 4 maal per jaar glasbewassing, huren en aankopen van schoonmaakartikelen en de kosten van afvoeren van bedrijfsafval. Voor al deze activiteiten is in totaal jaarlijks € 150.000 nodig. Als we het huidige onderhoudsniveau willen prolongeren dan moet het budget met € 50.000 worden verhoogd. De jaarrekeningen bevestigen dit resultaat. Oorzaak van deze afwijking is dat we de schoonmaakbesteding destijds niet hebben bijgesteld in de begroting maar uit andere budgetten het verschil hebben bijgepast. Ook de jaarlijkse indexeringen zijn niet gevraagd. Nu lijkt dat niet meer te lukken. Binnenkort komen we met een voorstel of we opnieuw gaan aanbesteden of de schoonmaak zelf gaan uitvoeren met behulp van sw-medewerkers.

Portokosten

De ervaringscijfers van 2011 tot en met 2016 leren ons een gemiddelde uitgaven voor portokosten van ongeveer € 45.000. Tot 2013 was voor deze uitgaven € 53.000 geraamd. Vanaf 2014 is er een bezuiniging doorgevoerd en is het bedrag verlaagd naar € 25.000. Bij de gemiddelde uitgaven is rekening gehouden dat grote uitgaven voor o.a. verkiezingen en communicatie over afval rechtstreeks op die producten worden verantwoord. Willen we de huidige dienstverlening op hetzelfde peil houden dan blijkt dat de bezuiniging niet realistisch is en teruggedraaid moet worden.

Aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering

De aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering kon niet ongewijzigd verlengd worden. De verzekeraar is van mening dat onze premie te laag was in verhouding tot het risicoprofiel. Op basis daarvan is de premie met bijna 60% verhoogd. Dit levert een hogere last van € 30.000 op.

Speerpunten

Financieel structureel gezonde gemeente

- We willen zicht hebben op een sluitend meerjarenperspectief.

Wat zijn we daarvoor aan het doen?

1. We besparen € 3,2 miljoen door budgetten te verlagen en inkomsten te verhogen.

De bezuinigingen die meetellen voor de bezuinigingen uit Veranderende samenleving, vernieuwd bestuur zijn bezuinigingen ten opzichte van de begroting 2014. Bij de voorjaarsnota 2016 hebben we al aangegeven dat de bezuinigingen op de VNOG, antidiscriminatievoorziening en zwervdieren niet gerealiseerd zullen worden. De bezuiniging op de rekenkamerfunctie kan betrokken worden bij de evaluatie door de raad.

WSW

Het proces van de ontmanteling van Hameland is in volle gang. De bezuiniging is gebaseerd op het idee dat de uitvoering van de WSW niet meer mag kosten dan we er van het Rijk voor krijgen. Pas als de ontmanteling daadwerkelijk voltooid is en Hameland geliquideerd is zal de besparing zichtbaar worden. Naast de ontmanteling van Hameland zijn voor het halen van deze bezuinigingsdoelstelling ook andere maatregelen noodzakelijk. Deze keuzes staan in het parapluplan en zullen we de komende tijd met de Raad bespreken.

Verkoop/energie

De maatregelen uit het Energie Uitvoeringsprogramma zullen bijdragen aan het invullen van de bezuiniging op verkoop/energie.

Portefeuillehouder: Han Boer

Kwaliteit

Tijd

Het realiseren van de bezuinigingen loopt grotendeels volgens plan. De bezuiniging op personeel wordt pas zichtbaar in de begrotingsschijf 2019. Dit komt door de afspraak dat de organisatieverandering bekostigt mag worden uit het eerdere vertrek van medewerkers.

Geld

Het totaal aan gerealiseerde bezuinigingen loopt nog steeds op. Belangrijkste oorzaak is het invullen van de doelstelling voor het beter laten renderen van onze liquide middelen. De hybride lening aan de BNG levert daar de grootste bijdrage aan met € 600.000. Ook blijkt dat de bijdrage aan de VNOG toch lager uitvalt dan eerder verwacht. Hiermee besparen we in 2017 €18.500 oplopend naar €74.000 in 2020. Daarnaast valt er nog een stukje prijscompensatie vrij uit 2016. Dit gaat om €34.500.

De stand ziet er dan als volgt uit:

Onderwerp	Doel	Gerealiseerd	Nog te gaan
Financieel technisch	1.500.000	3.961.556	-2.461.556
VNOG/Brandweer	200.000	114.506	85.494
Antidiscriminatievoorziening	15.000	0	15.000
Rekenkamerfunctie	15.000	0	15.000
Zwerfdierenopvang	20.000	2.277	17.723
WMO	300.000	300.000	0
WSW	350.000	0	350.000
Binnensportaccommodatie	85.000	50.714	34.286
Leerlingenvervoer	30.000	147.000	-117.000
Beheer en Onderhoud	350.000	347.556	2.444
Verkoop gebouwen/energiebesparing	100.000	0	100.000
Overige maatregelen	200.000	199.893	107
Personeel	1.700.000	192.283	1.507.717
Totaal	4.865.000	5.315.785	-450.785

2. We verminderen het aantal fte (bij gelijkblijvende taken) met 30 op 31 december 2018.

Als we dezelfde taken uitvoeren als in 2014 dan doen we dat op 31 december 2018 met 30 fte minder. In deze begroting is rekening gehouden met 16 fte minder personeel dan in 2014 als het gaat om de taken die we in 2014 ook uitvoerden.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

 Kwaliteit

De taakstelling voor personeel is gebaseerd op de situatie per 1 januari 2014. Sinds die tijd is er veel veranderd. We hebben te maken met nieuwe taken en veranderende regelgeving. Maar ook met een aantrekkende economie die leidt tot meer initiatieven uit de samenleving die ook actie van ons vragen. Dit vraagt een nieuwe balans tussen kwantiteit, kwaliteit en bestuurlijke opgave. Na de zomer zullen we met uw Raad bespreken wat de gevolgen zijn voor de taakstelling. Op 1 maart 2017 bedroeg de formatie 275 fte waarvan 38 fte flexibel. Vooralsnog vullen we structurele formatiebehoefte in veel gevallen flexibel in.

 Tijd

In het najaar willen we tot een integrale afweging komen. Een analyse van de benodigde formatie in kwantiteit en kwaliteit met de focus op het realiseren van de taakstelling en om aan de doelstellingen en de bestuurlijke ambitie te voldoen.

 Geld

De nieuwe afweging kan frictie opleveren ten opzichte van de taakstellende bezuiniging.

3. We ontwikkelen onze rendementsdoelstellingen.

We willen een hoger rendement halen uit ons geld. Dit kan door het realiseren van meer renteopbrengsten.
Portefeuillehouder: Han Boer

 Kwaliteit

De marktrente blijft laag. Daardoor is het lastig de overvloedige liquide middelen tegen een goed rendement weg te zetten. De hybride lening aan de BNG draagt wel bij aan een hoger rendement.

 Tijd

 Geld

De BNG heeft in 2016 een goed jaar gehad. Dit resulteert in een hoger dividend. Voor Berkelland gaat het om een extra dividend van € 191.000. Dit betekent ook dat de uitbetaling van de rente op de hybridelening aan de BNG in 2017 tot uitbetaling komt. Daarmee wordt voor 2017 aan de doelstelling voldaan. Naast de uitbetaling van de rente over de hybride lening en het hogere dividend van de BNG. Krijgen we ook een hoger dividend van Alliander (€ 176.000) en Vitens (€ 46.000)

Wat mag het kosten? (bedragen x 1000)

Exploitatie						
Lasten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Belastingen	-936	0	-936	-893	-893	-893
Mutatie reserves	-321	0	-321	-947	-1.147	-1.647
Overhead	-13.116	-150	-13.266	-13.185	-12.605	-12.605
Overige baten en lasten	-2.152	694	-1.459	-1.550	-1.774	-1.909
Treasury	-3.016	-5	-3.021	-2.848	-2.681	-2.513
Totaal lasten	-19.542	538	-19.003	-19.423	-19.100	-19.567
Baten	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Algemene uitkering	61.043	0	61.043	61.278	60.819	60.845
Belastingen	9.004	0	9.004	9.004	9.004	9.004
Mutatie reserves	2.679	240	3.194	2.509	2.457	2.998
Overhead	1.866	0	1.866	1.866	1.866	1.866
Overige baten en lasten	208	0	208	208	208	208
Treasury	4.398	413	4.811	4.298	4.298	4.298
Totaal baten	79.197	653	80.125	79.162	78.652	79.218
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	59.655	1.191	61.121	59.739	59.552	59.651

Toevoegingen en onttrekkingen	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Onttrekkingen	Actuele begroting 2017	Wijzigingen Begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020
Totaal onttrekkingen Mutatie reserves	0	0	0	237	90	90
Mutaties reserves	0	0	0	237	90	90
Gerealiseerd resultaat	59.655	1.191	61.121	59.976	59.642	59.741

VOORUITBLIK 2018

- **Inleiding**
Voor het opstellen van de begroting 2018 is het van belang dat de Raad een aantal uitgangspunten vaststelt. In dit hoofdstuk zijn de uitgangspunten voor de begroting 2018 uitgewerkt. Afwijkingen als gevolg van nieuwe inzichten op de uitgangspunten worden bij de begroting 2018 gemotiveerd.
- **Ontwikkelingen met betrekking tot de informatie in de Programmabegroting 2018.**
In de programmabegroting 2018 willen we een nieuw ontwikkelprogramma toevoegen. Het ontwikkelprogramma Omgevingswet. De implementatie van de omgevingswet heeft naar onze mening zo'n impact dat het goed is u hier via een ontwikkelprogramma van op de hoogte te houden.
- **Beleid**
De begroting 2018 heeft als vertrekpunt het bestaande beleid 2017. Raadsbesluiten tot en met de raadsvergadering van juli 2017 verwerken we in de begroting 2018. Wijzigingen in beleid die daarna plaatsvinden zullen we via een wijziging van de begroting verwerken, na vaststelling van de begroting.
- **Nieuw beleid**
Van nieuw beleid is sprake wanneer wij nieuwe taken krijgen toebedeeld of wanneer wij van mening zijn dat wij nieuwe taken moeten uitvoeren om bepaalde ontwikkelingen te realiseren. Nieuw beleid is ook nieuwe investeringen en bestaande investeringen die uitgebreid worden met nieuwe toepassingen. In de begroting 2018 houden wij geen rekening met een stelpost voor nieuw beleid. Wij gaan uit van het principe dat voor nieuw beleid oud beleid wordt verminderd of dat we met een apart voorstel naar de raad komen voor dekking. In het hoofdstuk investeringslijst/nieuw beleid 2018 zijn de investeringen en het nieuw beleid opgenomen waarmee wij rekening willen houden in de begroting 2018.
- **Loonontwikkeling**
De Cao gemeenten loopt tot 1 mei 2018. De afspraken die in deze Cao zijn gemaakt nemen we mee in de begroting 2018. Voor de rest van 2018 sluiten we aan bij de verwachting van het CPB zoals deze worden gepubliceerd in de meicirculaire. Dit cijfer wordt door de toezichthouder ook gebruikt bij de beoordeling van de begroting.
- **Prijsontwikkeling**
Om een zo reëel mogelijke inschatting te maken van de prijsontwikkeling voor 2018 sluiten we aan bij de prijsontwikkeling die in de meicirculaire wordt gepubliceerd. Vanwege de ombuigingstaakstelling is de afgelopen jaren terughoudend omgegaan met prijsontwikkeling. We verhogen de budgetten niet standaard met de prijsontwikkeling. We vinden het echter onverantwoord om geen prijsontwikkeling te ramen in de begroting. Wij stellen voor om voor de gevolgen van de prijsontwikkeling een stelpost op te nemen.
- **Rente**
De rente die we hanteren in de begroting komt overeen met de rente die we daadwerkelijk betalen. Voor 2018 gaan we uit van de rente die we betalen op onze langlopende leningen. Dit is gemiddeld 4,44%.
- **Afschrijvingen**
Voor bestaande activa worden de afschrijvingsnormen gehanteerd zoals beschreven in het afschrijvingsbeleid dat eind 2011 is vastgesteld door uw Raad. Afschrijving vindt lineair plaats en de lasten gemoeid met de afschrijving worden in het jaar van investering volledig meegenomen. In de raming van de kapitaallasten worden in het eerste jaar van de investering zowel rente als afschrijving volledig meegenomen.
- **Reserves**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van het resultaat voor bestemming. Dat wil zeggen dat het saldo van baten en lasten van de verschillende programma's, de algemene dekkingsmiddelen en het bedrag voor onvoorzien wordt bepaald, zonder dat hierin toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen. Vervolgens kunnen toevoegingen en onttrekkingen

aan reserves plaatsvinden.

- **Vrijval kapitaallasten**
De vrijval van de kapitaallasten kan gebruikt worden voor vervangingsinvesteringen. Over vervangingsinvesteringen spreken we als de investering dezelfde eigenschappen heeft als de eerdere investering. Nieuwe toepassingen vallen in principe onder nieuw beleid. De vrijval van de kapitaallasten voor 2018 is € 241.000.
- **Onvoorzien**
In de begroting moet een bedrag voor onvoorzien worden opgenomen. De norm die de toezichthouder hanteert bedraagt 0,6% van de algemene uitkering en de belastingcapaciteit samen. Gezien het huidige gebruik lijkt een bedrag van € 200.000 echter voldoende.
- **Onderuitputting**
Onderuitputting is de benaming voor incidentele voordelen van uiteenlopende aard die in een bepaalde situatie en jaarlijks kunnen optreden. Gezien het incidentele karakter van de onderuitputting kan dit ook slechts als incidenteel dekkingsmiddel worden ingezet. Wij hanteren een raming voor onderuitputting van € 500.000.
- **Rioolheffing**
Wij wensen de riolrechten zo laag mogelijk te houden. Investerings in de riolering worden sterk afgewogen op urgentie, nut en noodzaak. Basis voor de investeringen en het onderhoud vormt het Gemeentelijk Rioleringsplan dat de Raad op 14 mei 2013 heeft vastgesteld. We gaan voor de begroting 2018 uit van kostendeekkende riolrechten. Inzet van de voorziening toekomstig onderhoud en vervanging van riolering kan hier deel van uit maken. Gelet op de verwachte inflatie zullen de tarieven waarschijnlijk beperkt stijgen.
- **Afvalstoffenheffing**
We gaan voor de begroting 2018 uit van een kostendeekkende afvalstoffenheffing.
- **Leges/Tarievenbeleid**
Diensten die door de gemeente verricht worden voor derden moeten naar onze mening zoveel mogelijk kostendeekkend zijn. Ons tarievenbeleid is er op gericht dit te realiseren.
- **Toeristenbelasting**
Sinds 2008 is het tarief voor de toeristenbelasting € 1 per persoon per overnachting. Ondanks de inflatie van de afgelopen jaren willen wij het tarief voor de toeristenbelasting in 2018 handhaven op € 1 per persoon per overnachting. Dit om het toerisme niet te ontmoedigen.
- **Tarieven begraafplaatsen**
Diensten die door de gemeente verricht worden voor derden moeten naar onze mening zoveel mogelijk kostendeekkend zijn. Voor de begraafplaatsen passen we dit principe niet toe. We houden de tarieven gelijk aan 2017.
- **Uren investeringen**
In de begroting 2018 worden de uren eigen personeel voor investeringen in één keer ten laste van de exploitatie gebracht.
- **Onroerende zaakbelasting**
Voor 2018 laten we de OZB stijgen met het inflatiepercentage dat in de meicirculaire 2017 wordt gepubliceerd.
- **Gesubsidieerde instellingen**
Vanaf 2014 indexeren we de budgetcontracten en meerjarige subsidie afspraken weer. Uitgangspunt voor budgetcontracten is één 'accrespercentage' voor het totale subsidiebedrag. Daarbij wordt uitgegaan van een gewogen gemiddelde van een aantal factoren. Voor de meeste

contracten/afspraken hanteren we het volgende index methode voor 2018:

80% van de prijsmutatie overheidsconsumptie lonen en salarissen en 20% van de prijsmutatie algemene prijsontwikkeling zoals gepubliceerd in de meicirculaire 2017. We kijken daarbij naar de percentages van 2016. Deze percentages zijn de uiteindelijke percentages, waardoor verrekening achterwege kan blijven.

Voor de zwembaden is het indexpercentage opgebouwd uit iets meer onderdelen. Waaronder de ontwikkeling van de energieprijzen. Deze afspraken over de indexering liggen vast in contracten.

- **Huurprijzen accommodaties**
Voor de aanpassing van de huurprijzen sluiten wij aan bij de verwachte stijging van het consumentenprijsindexcijfer zoals dat wordt gepubliceerd in de meicirculaire 2017. Daarnaast kijken we naar marktconforme tarieven.

- **Algemene uitkering**
Voor de algemene uitkering houden wij in de begroting 2018 rekening met de cijfers zoals het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties deze publiceert in de mei of juni circulaire.

- **Kerngegevens**
Verder wordt bij het opstellen van de begroting uitgegaan van de volgende kerngegevens, die ook door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden gebruikt voor het berekenen van de Algemene uitkering:

Aantal inwoners	43.500
Aantal wooneenheden	19.500

- **Gemeenschappelijke regelingen**
In de begroting 2018 houden we rekening met de vastgestelde bijdragen op basis van de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen.
Met de gemeenten in de Regio Achterhoek hebben we een richtlijn afgesproken. Voor de begrotingen 2018 komt deze richtlijn er op neer dat de inwonerbijdrage van een gemeenschappelijke regeling mag stijgen met 0,9%. Daarbij is het uitgangspunt wel dat er sprake is van ongewijzigd beleid.
- **Overschotten**
In april heeft u beleid vastgesteld voor het bestemmen van overschotten. Daarbij is de volgende volgorde van behandeling van een overschot vastgesteld.
 1. het aanvullen van de algemene reserve tot het weerstandsvermogen gelijk is aan twee
 2. het aanvullen van de algemene reserve tot de solvabiliteit gelijk is aan 35%
 3. incidentele beleidsvoornemens (van de raad)
 4. het aanvullen van de bestemmingsreserves waarvoor dit bepaald is tot het plafond van de bestemmingsreserves, waarbij het restantresultaat steeds gelijkelijk verdeeld wordt over de reserves die nog niet aan het plafond zitten.
 5. teruggaaf Onroerende Zaakbelasting (OZB) door middel van een korting op de aanslag in het volgende jaar.

INVESTERINGSLIJST

"Berkelland investeert en vernieuwt"

Algemeen Wat speelt er?

Speerpunt

Investeringslijst 2018

Het voorstel van de investeringslijst is tot stand gekomen door te kijken naar de beschikbare middelen en de noodzaak van bepaalde investeringen. Het combineren van noodzaak en beschikbare middelen heeft tot de onderstaande investeringslijst geleid.

Als beschikbare middelen gelden de vrijval van de kapitaallasten en eventueel reserves. Voor afval en riolering geldt dat investeringen gedekt worden via de afvalstoffenheffing en de rioolrechten. Vrijval van kapitaallasten voor deze onderdelen zorgen voor een verlaging van de tarieven terwijl nieuwe investeringen de tarieven weer verhogen. Voor de riolering geldt dat alle opgenomen investeringen onderdeel uitmaken van het Gemeentelijk Rioleringsplan.

Wat gaan we daar voor doen?

3 Bussen

De drie in 2007 aangeschafte Ford **bussen** zijn aan vervanging toe. De huidige bussen zijn uitgevoerd als dubbele cabine met laadbak. De nu aan te schaffen voertuigen worden dichte bussen. Dit heeft als voordeel dat het kleine gereedschap (denk aan motorzagen) uit het zicht kunnen worden gehouden. **Bij de aanschaf kijken we ook naar elektrische varianten.**

Aankoop groenperceel ten behoeve van waterberging

Vanaf omstreeks 2020 worden in de wijk Garvelinkkamp in Ruurlo riolerings- en afkoppelmaatregelen genomen. Het terrein tussen Barchemseweg, Garvelinkkampweg en Brouwershoekweg is uitermate geschikt om overtollig regenwater te bergen en sluit daarmee goed aan op de doelstelling om de openbare ruimte klimaatadaptief in te richten. Dit terrein is ons onlangs te koop aangeboden. Wij willen op dit aanbod ingaan.

Herinrichten Ruwenhofstraat

De weg in de Ruwenhofstraat is slecht. Tevens moet er nog een verbinding van het regenwaterriool gemaakt worden tussen de Borculoseweg en Oranjelaan. Door dit te combineren worden de weg en het riool aangepakt.

Invoeringskosten omgevingswet

De omgevingswet bundelt alle bestaande wetten op het gebied van de leefomgeving (zoals bouwen, milieu, water, natuur en ruimtelijke ordening). De invoering van de omgevingswet is een wettelijke taak. De invoering vraagt extra inzet van personeel en het aanpassen van de ICT. Ook moeten we extra kosten maken voor een pilot voor een omgevingsplan in 2018, het starten met het maken van een omgevingsvisie in 2018 en het starten met het maken van een omgevingsplan voor de hele gemeente in 2020. De precieze kosten worden pas gaandeweg het traject duidelijk. Op basis van een rekenmodel van de VNG met onze eigen aanpassingen hebben we de kosten geschat op 1,7 miljoen euro. We zullen u van de ontwikkeling van de kosten tussentijds op de hoogte houden.

Lintveldseweg

De nieuwe N18 doorsnijdt meerdere kleine verbindingen die daardoor worden afgesloten. Het verkeer zal straks via onder andere de Lintveldseweg naar Eibergen kunnen oversteken. Hierdoor verwachten wij een geringe verkeerstoename. De weg heeft een erftoegangsweg type 2 functie. Het huidige dwarsprofiel van de weg voldoet hier niet aan. De weg heeft groot onderhoud nodig en dient aangepast te worden aan het dwarsprofiel wat bij een erftoegangsweg type 2 hoort. Dit onderhoud maakt onderdeel uit van een pilotproject waarbij gebruikers en aanwonenden betrokken worden.

Renoveren rioolgemaal

Uit onderzoek naar de toestand van de rioolgemaal in het buitengebied van Eibergen en Neede is gebleken dat binnen vijf jaar al deze rioolgemaal gerenoveerd moeten worden. De komende vijf jaar is daarvoor elk jaar een bedrag van € 230.000 euro nodig. Daarnaast is het noodzakelijk om jaarlijks enkele rioolgemaal in Borculo en Ruurlo te renoveren. Daar is jaarlijks een bedrag van ongeveer € 70.000 voor nodig. Samen dus in totaal € 300.000.

Rioolvervanging volgens GRP

Op basis van het GRP vervangen of renoveren we jaarlijks een gedeelte van de riolering. Aan de hand van inspecties wordt bepaald welke riolering wordt vervangen of wordt gerenoveerd.

Semiverharding tussen stuw bij Mallumse Molen en Brinkweg

Het 'olifanten-pad' op de dijk langs de Berkel vanaf de grote stuw naar de Brinkweg wordt erg veel gebruikt door wandelaars om het buitengebied van Eibergen in te lopen. Dit pad, op de dijk, is jaren terug spontaan ontstaan. Van diverse kanten uit de bevolking zijn er verzoeken binnen gekomen of dit 'olifanten-pad' te voorzien van een semi-verharding overeenkomstig de reeds aangelegde paden in het uitlooph gebied ten

noorden van Eibergen. De ondergrond is van het waterschap Rijn en IJssel en deze wil geen pad aanleggen maar heeft geen bezwaar dat de gemeente het pad aanlegt. Er is reeds gekeken naar subsidiemogelijkheden maar deze zijn voor dit project niet aanwezig.

Trekker

De trekker Claas Celtis is gekocht in 2008 en is aan vervanging toe. Deze trekker wordt ingezet voor diverse werkzaamheden waaronder de winterdienst.

Vervangen brug over de Meibeek

Door inspecties naar onderhoud en constructieve veiligheid is gebleken dat van dit kunstwerk de constructieve veiligheid onvoldoende is. De constructieve veiligheid kan alleen gewaarborgd worden door het bouwen van een nieuwe brug.

Vervangen brug over de Middelhuisgoot

Door inspecties naar onderhoud en constructieve veiligheid is gebleken dat van dit kunstwerk de constructieve veiligheid onvoldoende is. De constructieve veiligheid kan alleen gewaarborgd worden door het bouwen van een nieuwe brug.

Vervangen damwand langs Lange wal

Het gaat om het gedeelte tussen Washuisbrug en de fiets/voetgangersbrug Lange Wal aan de stedelijke kant van de Oude Berkel. De huidige houten damwand is in slechte staat en is dringend aan vervanging toe. Het achterliggende grondlichaam inclusief de daarop liggende weg is afhankelijk van de stabiliteit van deze damwand.

In deze situatie is gekozen voor een duurzame oplossing namelijk staal, met een verwachte levensduur van 60 tot 70 jaar dit in tegenstelling tot de huidige in hout welke een geschatte levensduur heeft van 20 tot 25 jaar. Voor het vervangen is een budget van € 97.500 nodig. Het reguliere budget van 2017 wordt als aanvulling van de uitvoeringskosten ingezet.

Vervangen riolering/herinrichten wegen Gelselaar

De voorbereidingen voor vervanging van riolering en wegen zijn in volle gang. De plannen voor herinrichting van de openbare ruimte bedenken we in 2017 samen met Gelselaars Belang. Voor uitvoering in 2018 van deze plannen is een investering benodigd ten bedrage van € 1.600.000 onder verdeeld in € 1.030.000 voor riolering en € 570.000 voor wegen.

Vervanging riolering en herinrichting Kremerstraat en Doktersbleek

De Kremerstraat is samen met de Doktersbleek de laatste twee straten in de wijk waar een herinrichting zeer gewenst is. De huidige inrichting is nog uit de jaren 60 waarbij een rechte asfaltweg met aan beide zijden een trottoir uitnodigt om hard te rijden. Naast de rijweg is ook de riolering uit de jaren 60 en aan groot onderhoud toe. Enkele strengen hebben geen goede afstroming en daarnaast zijn er rioolschades geconstateerd. Omdat van enkele strengen de afstroming de verkeerde kant op gaat kan deze niet gerelined worden maar moet deze vervangen worden.

Verwijderen zieke essen

Al enige jaren hebben wij te maken met zieke essen (boom). De ziekte, genaamd essentaksterfte, komt alleen voor in essen en uit zich in het afsterven van de takuiteinden. Na verloop van tijd is de vitaliteit van deze bomen zo slecht dat er spontaan dode takken uit vallen waarna de bomen op korte termijn sterven.

Binnen de bebouwde kommen van Neede en met name Eibergen staan in bepaalde wijken bijna alleen maar essen. Hier ontstaan al gevaarlijke situaties voor omwonenden en verkeer. De meeste essen staan in onze groene hoofdstructuur en zijn beeld bepalend.

Wat wij willen is de essen gaan vervangen door diverse andere boomsoorten. Dus niet uit één boomsoort maar meerdere boomsoorten. Dit doen we om in de toekomst te voorkomen dat wanneer er weer een boomziekte uitbreekt, niet hele lanen vervangen hoeven te worden.

Om in een keer een grote kaalslag te voorkomen willen wij in drie fasen / opvolgende jaren de essen verwijderen en nieuwe bomen terug planten. Hierbij gaan wij uiteraard onze bewoners betrekken. Op plaatsen waar de essen het meeste gevaar opleveren gaan we beginnen met de bomen te vervangen.

Wegschaaf

De Renault trekker met **wegschaaf** dateert uit 1993! Technisch raakt deze machine op, wat niet mag verwonderen gezien de leeftijd. Het team is er nog niet uit waaruit vervanging moet bestaan, een complete machine zoals nu aanwezig is of een trekker met een aparte wegschaaf.

Werkbudget demografische ontwikkeling

Het werkbudget voor de programmalijn demografische ontwikkelingen zal besteed worden aan verder onderzoek (cijfers / analyse e.d.), projecten en eventuele tijdelijke ondersteuning op het terrein van demografische ontwikkelingen. Om zo de doelen die in de programmabegroting staan te behalen.

Werkbudget wonen

Het werkbudget voor de programmalijn wonen zal besteed worden aan (regionale) onderzoeken, projecten en eventuele tijdelijke ondersteuning op het terrein van wonen. Om zo de doelen die in de programmabegroting staan te behalen.

Wat mag het kosten

Exploitatie				
Lasten	MeerJB 2018	MeerJB 2019	MeerJB 2020	
3 Bussen 90000001	-135	0	0	
Aankoop groenperceel ten behoeve van waterberging 90000002	-21	0	0	
Herinrichten Ruwenhofstraat 90000003	-20	0	0	
Invoeringskosten omgevingswet 90000004	-1.700	0	0	
Lintveldseweg 90000005	-600	0	0	
Renoveren rioolgemalen 90000006	-300	0	0	
Rioolvervanging volgens GRP 90000007	-726	0	0	
Semiverhadring tussen stuw bij Mallumse Molen en Brinkweg 90000008	-18	0	0	
Trekker 90000009	-90	0	0	
Twistdijk 90000010	-150	0	0	
Vervangen brug over de MeibEEK 90000011	-130	0	0	
Vervangen brug over de Middelhuisgoot 90000012	-145	0	0	
Vervangen damwand langs Lange wal 90000013	-98	0	0	
Vervangen riolering/herinrichten wegen Gelselaar 90000014	-1.600	0	0	
Vervanging riolering en herinrichting Kremerstraat en Doktersbleek 90000015	-315	0	0	
Vervanging vrachtwagen 90000016	-180	0	0	
Verwijderen zieke essen 90000017	-450	0	0	
Wegschaaf 90000018	-145	0	0	
Werkbudget demografische ontwikkeling 90000019	-30	0	0	

Werkbudget wonen 90000020	-70	0	0
Totaal lasten	-6.922	0	0
Resultaat	-6.922	0	0

